ÜLDKOHTU OTSUS (kaheksas koda)

12. mai 2011 *

Liidetud kohtuasjades T-267/08 ja T-279/08,

Région Nord-Pas-de-Calais (Prantsusmaa), esindajad: *avocat* M. Cliquennois ja *avocat* F. Cavedon,

hageja kohtuasjas T-267/08,

Communauté d'agglomération du Douaisis (Prantsusmaa), esindajad: *avocat* M. Y. Benjamin ja *avocat* D. Rombi,

hageja kohtuasjas T-279/08,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: C. Giolito ja B. Stromsky,

kostja,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

mille ese on esialgu nõue tühistada komisjoni 2. aprilli 2008. aasta otsus K(2008) 1089 (lõplik) riigiabi C 38/2007 (ex NN 45/07) kohta, mida Prantsusmaa andis Arbel Fauvet Rail SA-le, ning hiljem nõue tühistada komisjoni 23. juuni 2010. aasta otsus K(2010) 4112 (lõplik) riigiabi C 38/2007 (ex NN 45/2007) kohta, mida Prantsusmaa andis Arbel Fauvet Railile,

ÜLDKOHUS (kaheksas koda),

koosseisus: koja esimees L. Truchot (ettekandja), kohtunikud M. E. Martins Ribeiro ja H. Kanninen,

kohtusekretär: ametnik C. Kristensen,

arvestades kirjalikus menetluses ja 11. novembri 2010. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Vaidluse taust

1 Arbel Fauvet Rail (edaspidi „AFR") on tööstuslikul otstarbel kasutatava veeremi tootja, kes asub Prantsusmaal Douai's.

2 4. juulil 2005 andsid Nord-Pas-de-Calais' piirkond (edaspidi „NPDC piirkond" ja Douai' linnastu (edaspidi „CAD") AFR-le kumbki 1 miljoni euro suuruse laenu aastase intressimääraga 4,08% ja laenud pidi tagasi makstama poolaastamaksetena kolme aasta jooksul alates 1. jaanaurist 2006.

3 Saanud sellekohase kaebuse, küsis Euroopa Ühenduste Komisjon Prantsusmaa ametiasutustelt nende meetmete kohta teavet. Prantsusmaa ametiasutused vastasid neile nõuetele oma 2006. aasta 27. aprilli ja 24. oktoobri ning 2007. aasta 30. jaanuari ja 6. juuni teatises.

4 Komisjon teavitas 12. septembri 2007. aasta kirjaga Prantsuse Vabariiki oma otsusest algatada EÜ artikli 88 lõikes 2 ette nähtud ametlik uurimismenetlus (edaspidi „algatamisotsus").

5 Algatamisotsus avaldati 24. oktoobri 2007. aasta Euroopa Liidu Teatajas (ELT C 249, lk 17). Komisjon kutsus asjassepuutuvaid isikuid esitama kõnesolevate meetmete kohta omapoolseid märkusi.

6 Komisjon sai Prantsusmaa ametiasutuste märkused 12. oktoobri ning 18. ja 19. detsembri 2007. aasta kirjadega. Asjassepuutuvatelt isikutelt komisjon märkusi ei saanud.

7 Komisjon leidis oma 2. aprilli 2008. aasta otsuses K(2008) 1089 riigiabi C 38/2007 (ex NN 45/07) kohta, mida Prantsusmaa andis AFR-le (ELT L 238, lk 27, edaspidi „algne otsus"), et NPDC piirkonna ja CAD poolt antud laenude puhul oli tegemist riigiabiga. Komisjon leidis seoses raskustes ettevõtjale antud krediidiga, mille

tagasimaksmist ei garanteerinud ükski tagatis, et abisumma suuruseks oli vahe tegelikult kohaldatud intressi ja intressi vahel, millega abi saanud ettevõtja oleks võinud sama laenu saada eralaenuturult.

8 Komisjon otsustas, et Prantsuse Vabariigi poolt AFR-le antud abi oli ühisturuga kokkusobimatu. Seetõttu kohustas ta Prantsuse Vabariiki abi selle saajalt koos intressidega tagasi nõudma.

Kohtumenetlus ja selle toimumise ajal asetleidnud muudatused

9 NPDC piirkond esitas 11. juulil 2008 ja CAD 17. juulil 2008 Üldkohtu kantseleisse saabunud hagid, mis registreeriti vastavalt numbrite T-267/08 ja T-279/08 all ning mille esialgne ese oli nõue tühistada algne otsus.

10 Repliigis palus NPDC piirkond kohtuasjad T-267/08 ja T-279/08 liita. Komisjon ei vaielnud sellele taotlusele vastu ning CAD teatas, et ta on kohtuasjade liitmisega nõus.

11 Üldkohtu kuuenda koja esimees liitis 19. veebruari 2009. aasta määrusega Üldkohtu kodukorra artikli 50 lõike 1 alusel kohtuasjad T-267/08 ja T-279/08 suulise menetluse ja kohtuotsuse tegemise huvides.

12 23. juunil 2010 võttis komisjon algse otsuse tagasi põhjusel, et see ei olnud Üldkohtu 3. märtsi 2010 aasta otsust liidetud kohtuasjades T-102/07 ja T-120/07: Freistaat Sachsen jt *vs.* komisjon (EKL 2010, lk II-585, edaspidi „Biria kohtuotsus") arvestades abi summa arvutuse osas õiguslikult piisavalt põhjendatud.

13 Algse otsuse asemel võttis komisjon 23. juunil 2010 vastu otsuse K(2010) 4112 (lõplik) riigiabi C 38/2007 (ex NN 45/2007) kohta, mida Prantsusmaa andis Arbel Fauvet Railile (edaspidi „vaidlustatud otsus"), milles ta esiteks kordas, et see abi on ühisturuga kokkusobimatu, ning teiseks kohustas ta Prantsuse Vabariiki seda abi saajalt koos intressidega tagasi nõudma.

14 NPDC ja CAD esiteks täpsustasid oma 23. augustil 2010, s.o pärast vaidlustatud otsuse vastuvõtmist esitatud märkustes, et olenemata algse otsuse tagasivõtmisest ei loobu nad oma hagide esialgsetest väidetest, ning teiseks nõudsid, et neil lubataks kohandada oma nõudeid nii, et hagid käsitleksid ka vaidlustatud otsust.

15 Komisjon vastas hagejate 23. augustil 2010 esitatud märkustele 27. septembril 2010. Ta loobus oma nõudest mõista kohtukulud välja hagejatelt ja nõudis, et kummagi poole kohtukulud jäetaks poole enda kanda.

16 Kuna Üldkohtu kodade koosseis muutus ja ettekandja-kohtunik kuulub nüüd kaheksanda koja koosseisu, siis määrati käesolev kohtuasi sellele kojale.

17 Ettekandja-kohtuniku ettekande alusel otsustas Üldkohus (kaheksas koda) alustada suulist menetlust ja esitas kodukorra artiklis 64 ette nähtud menetlust korraldavate meetmete raames hagejatele ja komisjonile kirjalikke küsimusi. Pooled vastasid määratud tähtaja jooksul.

18 Poolte kohtukõned ja vastused Üldkohtu suulistele küsimustele kuulati ära 11. novembri 2010. aasta kohtuistungil.

Poolte nõuded

19 Kohtuasjas T-267/08 palub NPDC piirkond Üldkohtul:

– tühistada vaidlustatud otsus;

– mõista kohtukulud välja komisjonilt.

20 Kohtuasjas T-279/08 palub CAD Üldkohtul:

– tühistada vaidlustatud otsus;

– mõista kohtukulud välja komisjonilt.

21 Komisjon palub kohtuasjades T-267/08 ja T-279/08 Üldkohtul:

– jätta hagid põhjendamatuse tõttu rahuldamata;

– jätta poolte kohtukulud nende endi kanda.

Õiguslik käsitlus

A – *Algse otsuse tagasivõtmise ja selle vaidlustatud otsusega asendamise menetluslikud tagajärjed*

22 Nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktidest 12 ja 13, võeti algne otsus pärast hagiavalduste esitamist tagasi ja asendati vaidlustatud otsusega. Hagejad palusid luba kohandada oma esialgseid nõudeid nii, et nende hagid oleks suunatud vaidlustatud otsuse tühistamisele.

23 Seoses sellega tuleb meelde tuletada, et kui otsus asendatakse menetluse käigus samasuguse esemega otsusega, tuleb viimati nimetatud otsust pidada uueks asjaoluks, mis lubab hagejal oma nõudeid ja väiteid kohandada. See, kui hagejalt nõutaks uue hagi esitamist, oleks vastuolus korrakohase õigusemõistmise põhimõtte ja menetlusökonoomia põhimõttega. Peale selle oleks ebaõiglane, kui asjaomane institutsioon saaks otsuse peale liidu kohtule esitatud hagiavalduses sisalduva kriitika seljatamiseks

vaidlustatud otsust muuta või asendada see teise otsusega ning kohtumenetluses tugineda muudetud või asendatud otsusele selleks, et võtta teiselt poolelt võimalus laiendada oma esialgseid nõudeid ja väiteid hilisemale otsusele või esitada selle vastu täiendavaid nõudeid ja väiteid (vt Üldkohtu 12. detsembri 2006. aasta otsus kohtuasjas T-228/02: Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran *vs.* nõukogu, EKL 2006, lk II-4665, punkt 28 ja seal viidatud kohtupraktika).

24 Seega tuleb praegusel juhul esiteks asuda seisukohale, et hagejate esialgsed nõuded, milles taotletakse algse otsuse tühistamist, on muutunud ainetuks, kuna see otsus on vaidlustatud otsusega tagasi võetud, nii et hagejate esialgsete nõuete osas ei ole enam vaja otsust teha, ning teiseks tuleb nõustuda hagejate uute nõuetega, mis on esitatud eespool punktis 14, käsitada nende hagisid nii, et nende eesmärk on tühistada vaidlustatud otsus, ja võimaldada pooltel oma nõuded, väited ja argumendid ümber sõnastada lähtuvalt sellest uuest asjaolust, mis hagejate jaoks tähendab õigust esitada täiendavaid nõudeid, väiteid ja argumente.

B – *Nõue tühistada vaidlustatud otsus*

25 Hagis T-267/08 on seitse väidet. Esimene väide tuleneb põhjendamiskohustuse rikkumisest. Teises väites leitakse, et rikutud on kaitseõigusi, võistlevuse, võrdsuse, hea halduse, liikmesriikide konstitutsioonilise identiteedi ja õiguspärase ootuse põhimõtteid. Kolmas väide tuleneb ilmsest hindamisveast seoses abi andja õigusliku eripära arvestamata jätmisega. Neljanda väite kohaselt on rikutud ELTL artikli 107 lõiget 1. Selles väitel on kaks osa, mis puudutavad vastavalt ilmset hindamisviga seoses vahendite päritoluga ja AFR-i kvalifitseerimisega raskustes olevaks ettevõtjaks. Viies väide käsitleb ilmset hindamisviga seoses väidetava eelisega, mida AFR olevat tagastatava laenu tõttu saanud. Kuues väide puudutab ilmset hindamisviga abisumma suuruse

hindamisel. Seitsmes väide tuleneb kaitseõiguste rikkumisest kohtumenetluse käigus ja võimu kuritarvitamisest.

26 Hagis T-279/08 on neli väidet. Esimese väite kohaselt on rikutud kaitseõigusi ja võistlevuse põhimõtet. Teine väide tuleneb põhjendamiskohustuse rikkumisest. Kolmas väide puudutab hindamisviga seoses raskustes oleva ettevõtja mõistega. Neljas väide käsitleb ilmset hindamisviga seoses riigi ressursside mõistega.

27 Lisaks esitas CAD kohtuistungil viienda väite, mille kohaselt on komisjon teinud ilmse hindamisvea seoses laenu tagasimaksmise tagatiste puudumisega.

1. *Hagi T-279/08 viienda väite vastuvõetavus*

a) Poolte argumendid

28 Kohtuistungil märkis CAD, et komisjon on teinud ilmse hindamisvea, leides, et vaidlusalune tagastatav laen anti ilma mingi tagasimaksmise tagatiseta. Tegelikult maksis CAD laenu välja tingimusel, et AFR ühineb lõplikult Lormaferiga – äriühinguga, mida kontrollis Arbel SA. See ühinemine oli tagatiseks, kuna seeläbi laienes võlausaldajate jaoks võla tagasimaksmise baas.

29 Komisjon väitis kohtuistungil, et see väide tuleb tunnistada vastuvõetamatuks, kuna see esitati hilinenult. Teise võimalusena väitis ta, et abi väljamaksmise tingimust, millele CAD viitas, ei saa õiguslikult käsitada tagatisena ning et vaidlusaluse laenu väljamaksmine ei olnud seotud mingi tagatise andmisega.

30 Vastuseks komisjoni esitatud vastuvõetamatuse väitele kinnitas CAD, et kõnealune argument sisaldub tema hagi punktis 30 ning asjaomane tingimus on kirjas CAD nõukogu 24. juuni 2005. aasta nõupidamise aruandes, mis on tema hagiavalduse lisa A.2.

b) Üldkohtu hinnang

31 Tuleb meenutada, et kodukorra artikli 44 lõike 1 punkti c ja artikli 48 lõike 2 sätetest nende koostoimes nähtub, et menetluse aluseks olevas hagiavalduses tuleb esitada hagi ese ja ülevaade fakti- ja õigusväidetest ning menetluse käigus ei või esitada uusi väiteid, välja arvatud juhul, kui need tuginevad faktilistele ja õiguslikele asjaoludele, mis on tulnud ilmsiks menetluse käigus.

32 Käesolevas asjas tuleb tõdeda, et erinevalt hageja kinnitustest ei esitanud ta praegu käsitluse all olevat väidet oma hagiavalduses. Hagiavalduse punktis 30 on mainitud üksnes seda, et CAD andis vaidlusaluse laenu „teatavatel tingimustel", väitmata, et nende tingimuste hulgas oleks olnud see, et AFR ja Lormaferi lõpliku ühinemise näol oli tegemist tagatisega ning et komisjon tegi seega ilmse hindamisvea, leides, et laenu tagasimaksmine ei ole garanteeritud ühegi tagatisega. CAD nõukogu nõupidamise aruandes, mis on tema hagiavaluse lisaks A.2, on üksnes täpsustatud, milliste tingimustega laenu andmine seotud oli; seal ei ole mainitud mingeid tagatisi, mis laenu tagasimaksmist garanteeriksid ning mingil juhul ei saa seda käsitada praegu kõne all

oleva väite esitamisena. Tuleb lisada, et hageja ei maini seda väidet oma nõuete ja väidete kohandamise taotluses, millele on viidatud käesoleva kohtuotsuse punktis 14.

33 Pealegi ei väida hageja, et nimetatud väide tugineks menetluse käigus ilmsiks tulnud õiguslikele ja faktilistele asjaoludele.

34 Seetõttu tuleb kohtuistungil tõstatatud väide, mille kohaselt on tehtud ilmne hindamisviga seoses laenu tagasimaksmist garanteerivate tagatiste puudumisega, vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata vastavalt kodukorra sätetele, mida on käsitletud eespool punktis 31.

35 Lisaks, isegi kui oletada, et selle argumendi puhul on tegemist varem esitatud väite laiendamisega, mis niisugusena oleks vastuvõetav (vt selle kohta Euroopa Kohtu 19. mai 1983. aasta otsus kohtuasjas 306/81: Verros *vs.* parlament, EKL 1983, lk 1755, punkt 9, ja Euroopa Kohtu 22. novembri 2001. aasta otsus kohtuasjas C-301/97: Madalmaad *vs.* nõukogu, EKL 2001, lk I-8853, punkt 169), tuleks see igal juhul tagasi lükata. Tingimus, millega CAD-le antud laenu väljamaksmine oli seotud, s.o äriühingute AFR ja Lormafer ühinemine, ei sea CAD-d võrreldes AFR teiste võlausaldajatega eelisseisundisse. Selle läbi ei võta ükski kolmas isik CAD suhtes kohustust ega seota ühtegi asja kohustusega teha selle arvelt CAD-le eelisjärjekorras makseid. Seda ei saa seega pidada tagatiseks, mis garanteeriks nimetatud laenu tagasimaksmise. Komisjon ei ole seega teinud selles osas ilmset hindamisviga.

2. *Hagi T-267/08 esimene väide ja hagi T-279/08 teine väide, mille kohaselt on rikutud põhjendamiskohustust*

a) Poolte argumendid

36 NPDC piirkond väidab, et vaidlustatud otsuses on põhjendamisviga. Ta toob kõigepealt välja, et komisjon uuris AFR-le antud abi terviku ja ühtsena, pidades seda üheksainsaks abiks, mitte kaheks erinevaks abiks, mille andjaks olid ühelt poolt NPDC piirkond ja teiselt poolt CAD.

37 Ta leiab, et põhjendus on ekslik osas, mis puudutab CAD-le antud abi, kuna algse otsuse põhjenduses 18 ütles komisjon, et selle abi andjateks olid CAD kommuunid. Samas on CAD halduslikult ja eelarveliselt autonoomne avalik-õiguslik asutus, kes on õiguslikult eraldiseisev tema alla kuuluvatest kommuunidest; temaga võib sõlmida lepingulisi suhteid ning tal on oma kindlaksmääratud pädevus ja maksusüsteem. Nimetatud kommuunide antud väidetava abiga seotud põhjendus on seega ainetu, ning see omakorda muudab CAD poolt antud abi puudutava põhjenduse olematuks. Algse otsuse punktis 18 oleva vea parandus, mille komisjon tegi vaidlustatud otsuse punktis 27, ei kaota seda vormiviga, kuna komisjon ei põhjenda seda kvalifikatsioonimuutust.

38 Seetõttu tuleb ka abi piirkondlikku osa puudutavat põhjendust lähtuvalt põhjenduse jagamatuse põhimõttest pidada olematuks.

39 Teise võimalusena, kui Üldkohus peaks asuma seisukohale, et põhjendus on osadeks jagatav, oleks selle tagajärjeks põhjenduse ebapiisavus seoses abi piirkondliku osaga, kuna AFR olukorda hinnati kahe miljoni euro suuruse abi kogusumma põhjal. Ettevõtja saadud eelise mõistele antud hinnang rajaneb seega vääradel alustel.

40 CAD märgib, et nii nagu algne otsus, on ka vaidlustatud otsus ebapiisavalt põhjendatud osas, mis puudutab abisumma arvutamise meetodit, mille kohaselt lisatakse viiteintressi baasmäärale 800 punkti (edaspidi „riskipreemia"). Komisjon piirdus tegelikult sellega, et viitas esiteks algsele otsusele ja teiseks oma teatisele 2008/C 14/02 viite- ja diskontomäärade kindlaksmääramise meetodi läbivaatamise kohta (ELT C 14, lk 6; edaspidi „2008. aasta teatis viitemäärade kohta"). Samas parandati algset otsust just esiteks põhjusel, et nimetatud riskipreemia arvutus oli ebapiisavalt põhjendatud ja teiseks põhjusel, et ainult viitamine kohaldatavatele tekstidele, sidumata seda käsitletavale olukorrale vastava täpsustusega, mis võimaldaks kontrollida analüüsi asjakohasust, on kohtupraktika kohaselt ebapiisav, kuna see ei võimalda Üldkohtul kontrollida intresside suurendamisel kasutatud arvutusmeetodi nõuetekohasust.

41 Oma repliigis kinnitab CAD lisaks, et komisjoni analüüs AFR-le antud tagastatavatele laenudele on tervik ja ühtne, samas kui tegelikult anti kaks eraldiseisvat laenu.

42 Komisjon palub praegu käsitluse all oleva väite tagasi lükata.

b) Üldkohtu hinnang

43 Tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt sõltub põhjendamiskohustuse ulatus asjaomase õigusakti laadist ja selle vastuvõtmise kontekstist.

Põhjendustest peab selgelt ja üheselt ilmnema akti andnud institutsiooni arutluskäik, mis võimaldab esiteks asjassepuutuvatel isikutel mõista võetud meetme põhjuseid, et neil oleks võimalik oma õigusi kaitsta ja kindlaks teha, kas otsus on sisuliselt põhjendatud või mitte, ning teiseks liidu kohtul teostada seaduslikkuse kontrolli. Ei ole nõutav, et põhjendus täpsustaks kõiki asjakohaseid faktilisi ja õiguslikke asjaolusid, kuna otsuse põhjenduse vastavust EÜ artikli 296 nõuetele tuleb hinnata mitte ainult selle sõnastust, vaid ka konteksti ja asjaomase valdkonna õiguslikku regulatsiooni silmas pidades. Eelkõige ei ole komisjon kohustatud võtma seisukohta kõikide asjassepuutuvate isikute poolt talle esitatud argumentide suhtes, vaid piisab, kui ta toob välja otsuse ülesehituses olulist tähtsust omavad asjaolud ja õiguslikud kaalutlused (vt Üldkohtu 15. juuni 2005. aasta otsus kohtuasjas T-349/03: Corsica Ferries France *vs.* komisjon, EKL 2005, lk II-2197, punktid 62–64 ja seal viidatud kohtupraktika).

44 Lisaks, kui otsus on vastu võetud asjassepuutuvatele isikutele hästi teada olevatel asjaoludel, siis võib seda põhjendada kokkuvõtlikult (Euroopa Kohtu 26. novembri 1975. aasta otsus kohtuasjas 73/74: Groupement des fabricants de papiers peints de Belgique jt *vs.* komisjon, EKL 1975, lk 1491, punkt 31, ja 30. septembri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-301/96: Saksamaa *vs.* komisjon, EKL 2003, lk I-9919, punktid 89 ja 92).

45 Samuti tuleb meenutada kohtupraktikat, mille kohaselt põhjendamiskohustus on oluline menetlusnõue, mida tuleb eristada põhjenduse põhjendatusest, mis puudutab vaidlusaluse akti sisulist õiguspärasust (Euroopa Kohtu 22. märtsi 2001. aasta otsus kohtuasjas C-17/99: Prantsusmaa *vs.* komisjon, EKL 2001, lk I-2481, punkt 35; Üldkohtu 12. novembri 2008. aasta otsus kohtuasjas T-406/06: Evropaïki Dynamiki *vs.* komisjon, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punkt 47, ja Üldkohtu 20. mai 2009. aasta otsus kohtuasjas T-89/07: VIP Car Solutions *vs.* parlament, EKL 2009, lk II-1403, punkt 63). Kõnealuse akti sisulise põhjendatuse vaidlustamiseks esitatud väited ja argumendid on põhjendamatusele või põhjenduse ebapiisavusele rajaneva väite raames seega asjakohatud (vt selle kohta Üldkohtu 12. septembri 2007. aasta otsus kohtuasjas T-68/03: Olympiaki Aeroporia Ypiresies *vs.* komisjon, EKL 2007, lk II-2911, punkt 79, ja eespool punktis 12 viidatud kohtuotsus Biria, punkt 210).

Hagi T-267/08 esimene väide

46 NPDC piirkond ütleb sisuliselt, et vaidlustatud otsuses on põhjendamisviga, kuna sellest ilmneb, et komisjon leidis, et tagastatav abi, mille andis CAD, anti CAD kommuunide poolt.

47 Tuleb siiski asuda seisukohale, et kuna algne otsus võeti tagasi, siis ei saa NPDC piirkond vaidlustatud otsuse vastu tulemuslikult tugineda väidetavale põhjendamisveale algses otsuses. Lisaks on viimati nimetatud otsuse punktides 16, 17 ja 27 selgelt ja ühemõtteliselt määratletud CAD, mitte tema alla kuuluvad kommuunid, kui omavalitsusüksus, kes oli ühe kahest vaidlusalusest tagastatavast laenust andja, nii et käsitletav väide tuleb faktilise paikapidamatuse tõttu tagasi lükata.

Hagi T-279/08 teine väide

48 See väide koosneb kahest osast. Esimene osa puudutab põhjenduse ebapiisavust seoses abisumma väljaarvutamise meetodiga. Teine osa käsitleb põhjendamisviga, mis on tingitud AFR-le antu abi uurimisest terviku ja ühtsena.

– Esimene osa, mis puudutab põhjenduse ebapiisavust seoses abisumma väljaarvutamise meetodiga

49 Komisjon kirjeldas vaidlustatud otsuses abisumma väljaarvutamiseks kasutatud meetodit järgmiste sõnadega:

„(49) Kui raskustes olevatele äriühingutele antakse abi laenu vormis, siis käsitatakse abina intressimäära vahet, mis tekib tegelikult kohaldatud määra ja selle määra vahel, millega laenu saanud äriühing oleks ise olnud suuteline eraturult vahendeid hankima.

(50) Oma 1997. aasta teatises viitemäärade kohta kehtestab komisjon viitemäärad, mis peaksid kajastama keskmist intressi, mida turul nõutakse keskmise või pikaajalise tähtajaga laenude eest, millel on tavalised tagatised. Selles teatises on ka rõhutatud, et viitemäär on miinimumintress, mida võidakse erilist riski hõlmavates olukordades tõsta: näiteks juhul, kui ettevõtja on raskustes või laenul pole tagatist, mida pangad tavaliselt nõuavad. Sellistel juhtudel võib viitemäära suurendada 400 baaspunkti võrra või rohkemgi. 1997. aasta teatises viitemäärade kohta ei ole täpsustatud, kas erinevaid riskipreemiaid võib erinevaid riske arvestades kumuleerida. Olugi et niisugune kumuleerimine ei ole välistatud, peab komisjon erinevate riskipreemiate kumuleerimiseks kasutatud meetodit oma otsuses põhjendama, tehes seda finantsturgude praktika analüüsi abil. […]

(51) Aastal 2004 viis [üks] audiitorühing […] komisjoni jaoks läbi uuringu (edaspidi „uuringu") […]. Uuring selgitas empiirilise uurimise põhjal välja, milliseid preemiaid ettevõtjate või tehingute seotud erinevate riskikategooriate puhul (millel olid erinevad tagatised) turul kasutakse. See uuring näitab selgelt, et kui üheaegselt esineb mitu erinevat riskifaktorit (laenusaaja maksevõime, tagatised), siis suurendatakse baasmäära.

(52) Uuringu järel arendas komisjon edasi ja täpsustas laenude abi osakaalu arvutamismeetodit oma 2008. aasta teatises viite- ja diskontomäärade kindlaksmääramise meetodi läbivaatamise kohta […] (edaspidi „2008. aasta teatis viitemäärade

kohta"). See teatis peegeldab uuringus soovitatud meetodit ja näeb ette baasmäära erineva suurendamise nii lähtuvalt ettevõtja maksevõimest kui pakutavatest tagatistest.

(53) Samas tuleb sedastada, et meetmetest tuleneva abi osakaalu kindlaksmääramine viitab riigiabi mõistele ja, nagu ilmneb Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast, „vastab riigiabi mõiste objektiivsele olukorrale, mida tuleb hinnata hetkel, kui komisjon oma otsuse teeb".

[…]

(54) Seetõttu leiab komisjon, et abi osakaalu kindlakstegemiseks kohane meetod on see, mis sisaldub 2008. aasta teatises viitemäärade kohta, ning seetõttu käsitleb ta asjaomaseid meetmeid lähtuvalt sellest teatisest.

(55) 2008. aasta teatis viitemäärade kohta näeb ette, et juhul, kui raskustes oleva ettevõtja puhul, kelle pakutavate tagatised on väikesed, soovitakse välistada riigiabi olemasolu, tuleb baasmäära suurendada 1 000 baaspunkti võrra.

(56) Nagu juba märgitud jaotises 5.1.3, leiab komisjon, et AFR-i puhul oli (abi)meetmete rakendamise hetkel tegemist raskustes oleva ettevõtjaga. Lisaks märgib komisjon, et tagastatavate laenude tagasimaksmiseks ei olnud antud mingit tagatist ning tagatisi võib seega pidada väikseks.

(57) Seetõttu võrdub abi osakaal põhimõtteliselt vahega 1 000 punkti võrra suurendatud baasmäära ja selle määra vahel, millega meede tegelikult rakendati. Võttes siiski arvesse, et algses, 2. aprilli 2008. aasta otsuses leidis komisjon, et intressimäära tuleb suurendada 800 baaspunkti võrra, samuti asjaolu, et abisaaja ei ole seda otsust vaidlustanud, ning seda, et abisaaja konkurendid ei ole algse otsuse seaduslikkust kahtluse alla seadnud, ja arvestades kõiki käesoleva asja asjaolusid, on komisjon seisukohal, et praegusel juhul ei ole vaja seda intressimäära rohkem suurendada.

(58) Komisjon teeb järelduse, et abi osakaal võrdub vahega 800 punkti võrra suurendatud baasmäära ja selle määra vahel, millega meede tegelikult rakendati."

50 Tuleb tõdeda, et erinevalt CAD kinnitustest ei piirdu komisjoni poolt abisumma väljaarvutamisel kasutatud arvutusmeetodi põhjendamine pelga 2008. aasta teatisele viitemäärade kohta ja algsele otsusele viitamisega. Vaidlustatud otsuses on ära toodud kasutatud arvutusmeetodi üksikasjalik kirjeldus; nimelt see, et on kasutatud viitemäära, mida AFR-i majanduslike raskuste ja tagastatava laenu tagasimaksmise tagatiste puudumise tõttu suurendatakse kindla punktiarvu võrra.

51 Esiteks viitab komisjoni kirjeldatud arvutusmeetod nii teatisele 97/C 273/03 viite- ja diskontomäärade kehtestamise meetodi kohta (EÜT C 273, lk 3; ELT eriväljaanne 08/01, lk 146; edaspidi „1997. aasta teatis viitemäärade kohta") kui ka 2008. aasta teatisele viitemäärade kohta.

52 Teiseks on otsuse põhjenduste hulgas AFR finantsseisundi põhjalik analüüs – mille põhjendatuse küsimus erineb põhjendamiskohustuse täitmise küsimusest – ja tagatiste puudumine.

53 Kolmandaks, põhjendades AFR-i finantsolukorrast ja tagatise puudumisest tingitud riskide kumuleerimise tõttu kohaldatavat viitemäära suurendamist, viitab vaidlustatud otsus, tuginedes seejuures Üldkohtu praktikale (eespool punktis 12 viidatud kohtuotsus Biria, punkt 218), teatava audiitorühingu poolt 2004. aasta oktoobris komisjoni jaoks läbi viidud finantsturgude praktika uuringule, milles tehti empiirilise uurimise põhjal kindlaks, milliseid preemiaid ettevõtjate või tehingute seotud erinevate riskikategooriate puhul turul kasutatakse.

54 Vaidlustatud otsuse punktis 57 algsele otsusele tehtud viite eesmärk on lihtsalt põhjendada antud juhtumi teiste asjaolude arvessevõtmist kinnitava märkuse täienduseks seda, miks komisjon määras riskipreemiaks 800 baaspunkti. Üldkohus leiab, et riskipreemia määramine sellisele tasemele on piisavalt põhjendatud.

55 Eelnevast järeldub, et praegu käsitluse all oleva väite esimene osa tuleb põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

– Esimese väite teine osa, mis käsitleb AFR-le antud laenu „terviku ja ühtsena uurimisest” tingitud põhjendamisveast

56 Esiteks tuleb märkida, et tutvustades vaidlustatud otsuse punktis 17 asjaomaseid meetmeid, teeb komisjon igati vahet kahel tagastataval laenul, nimelt esiteks NPDC piirkonna ja teiseks CAD antud laenul.

57 Teiseks tuleb nentida, et kuigi vaidlustatud otsuse punkt 16 viitab „ühiselt antud tagastatavale abile", ei saa seda asjaolu pidada põhjendamiseveaks. Vaidlustatud otsuse punkt 17 täpsustab ka, et vastavalt Prantsusmaa ametiasutuste poolt komisjonile edastatud andmetele oli CAD laenu andmise tingimuseks see, et NPDC piirkond annab samadel tingimustel sarnase laenu.

58 Kolmandaks, kui vaidlustatud otsuses uurib komisjon kõnealuseid laene nende riigiabina kvalifitseerimise, nende summade kindlaksmääramise ning nende ühisturuga kokkusobivuse seisukohalt koos, ei saa seda asjaolu iseenesest pidada põhjendamiskohustuse rikkumiseks. Kuna esiteks anti kõnealused laenud samadel tingimustel, mis puudutab intressimäära, tagasimaksmise korda ja tagatiste puudumist, ning teiseks samale laenusaajale, siis antud juhul vastab ühine põhjendamine põhjendamiskohustuse eesmärgile, s.o vajadusele selgelt ja üheselt esitada akti andnud institutsiooni arutluskäik, mis võimaldaks asjassepuutuvatel isikutel mõista võetud meetme põhjuseid ning asjaomasel kohtul teostada oma kontrolli.

59 Seega tuleb käsitletava väite teine osa tagasi lükata.

60 Eelnevat arvestades tuleb hagi T-279/08 teine väide, mis käsitleb põhjendamiskohustuse rikkumist, tervikuna tagasi lükata

3. *Hagi T-267/08 teine väide, mille kohaselt on rikutud kaitseõigusi ja võrdse kohtlemise, võrdsuse, hea halduse, liikmesriikide konstitutsioonilise identiteedi ja õiguspärase ootuse põhimõtteid, ning hagi T-279/08 esimene väide, mille kohaselt on rikutud kaitseõigusi ja võistlevuse põhimõtet*

a) Poolte argumendid

61 NPDC piirkond märgib, et kaitseõiguse tagamine isiku suhtes algatatud mis tahes menetluses, kus võidakse teha tema huve kahjustav lahend, kujutab endast ühenduse õiguse aluspõhimõtet, kehtib riigiabi seotud menetlustes mitte ainult otsuse adressaadi suhtes, vaid ka abi andnud omavalitsusüksuse suhtes. Komisjon aga ei kaasanud menetlusse ei NPDC piirkondliku nõukogu alalist komisjoni, kes otsustas abi andmise, ega selle piirkondliku nõukogu presidenti, kelle pädevusse kuulus abi rakendamine. Ka Prantsuse Vabariik ei küsinud selgitusi oma ametiisikutelt, kes on valitud piirkondlikku nõukokku, vaid võttis ühendust üksnes selle organi haldusasutustega. Lisaks ei olnud NPDC piirkonna otsustus- või halduspädevusega asutustel juurdepääsu toimikule ning neile ei edastatud menetlusdokumente, Prantsuse Vabariigi märkusi või komisjoni küsimusi vaidlusaluse abi kohta. Komisjon oleks pidanud kas pöörduma otse NPDC piirkonna poole või nõudma, et Prantsusmaa kaasaks ametlikult selle piirkonna seadusliku esindaja, s.o piirkonnanõukogu presidendi, et viimane saaks talle esitada oma märkused.

62 Nii toimides rikkus komisjon hea halduse ja liikmesriikide konstitutsioonilise identiteedi põhimõtteid, kahjustades Prantsusmaa 4. oktoobri 1958. aasta konstitutsiooniga piirkondlikele omavalitsusüksustele tagatud haldusvabadust.

63 Ka asjaolu, et vaidlustatud otsuse vastuvõtmisele ei eelnenud ametliku uurimismenetluse taasavamine, samas kui vaidlustatud otsuses on kasutatud teistsugust abisumma väljaarvutamise meetodit kui algses otsuses, rikub kaitseõigusi, NPDC piirkonna kui asjassepuutuva isiku õigust teabele ning tema õigust olla ära kuulatud. Rikuti ka Prantsuse Vabariigi kaitseõigusi.

64 Lisaks, kuna komisjon tugines vaidlustatud otsuses mitte ainult uutele asjaoludele, vaid ka nende Prantsuse Vabariigi esitatud dokumentide väidetavale ebapiisavusele, mis puudutasid AFR-i poolt rakendatud saneerimiskava, siis ta rikkus ka õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet. Kohtupraktika kohaselt eeldab see põhimõte, et komisjon ei tugine oma lõplikus otsuses niisuguse teabe puudumisele, mille puhul asjassepuutuvatel isikutel ei olnud esialgse otsuse põhjal võimalik teada, et nad peavad selle teabe talle esitama. Praegusel juhul isegi ei tehtud esialgset otsust, vaid komisjon piirdus algse otsuse asendamisega vaidlustatud otsusega, tehes seda ilma igasuguste formaalsusteta ja täiesti salaja. Seetõttu ei olnud ei NPDC piirkonnal ega ka Prantsuse Vabariigil võimalik esitada dokumente, mille esitamine oleks neile vajalik tundunud.

65 Komisjon rikkus ka abiga seotud osapoolte vahelise võrdsuse põhimõtet, kuna menetluse algatamise aluseks olnud kaebuse esitaja loeti asjassepuutuvaks isikuks ELTL artikli 108 lõike 2 tähenduses, samas kui kaebuses käsitletud abi andjaks olevat piirkondlikku omavalitsusüksust peetakse kõigest kolmandaks asjassepuutuvaks isikuks, kes ei ole õigustatud menetluses osalema.

66 CAD heidab komisjonile ette, et viimane ei konsulteerinud ei tema, NPDC piirkonna ega äriühinguga AFR, samas kui kaitseõiguste austamine eeldab, et asjassepuutuvatele isikutele antakse võimalus oma arvamuse väljendamiseks ja seisukohavõtuks liidu institutsiooni esitatud dokumentide kohta, ja seda isegi juhul, kui puuduvad

asjaomast menetlust reguleerivad normid. Üksnes Prantsuse Vabariigiga konsulteerimine ei olnud piisav.

67 Ta leiab ka, et tuleb kontrollida, kas vastuväiteteatise sõnastus oli piisavalt selge, et asjassepuutuvad isikud said ka tegelikult teada, millist käitumist komisjon neile ette heidab.

68 CAD lisab, et ametliku uurimismenetluse taasavamata jätmine enne vaidlustatud otsuse vastuvõtmist rikub kaitseõigusi, võistlevuse põhimõtet ja õigust olla komisjoni poolt ära kuulatud. Talle ei antud võimalust esitada oma seisukohti, kuna komisjon ei teavitanud teda vaidlusaluste laenude uuest uurimisest ja algse otsuse põhjendamiseks kasutatud arvutusmeetodist erineva arvutusmeetodi kasutamisest.

69 Komisjon vaidleb vastu hagejate argumentide põhjendatusele.

b) Üldkohtu hinnang

70 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et kaitseõiguse tagamine isiku suhtes algatatud mis tahes menetluses, kus võidakse teha tema huve kahjustav lahend, kujutab endast ühenduse õiguse aluspõhimõtet ning see peab olema tagatud ka erieeskirjade puudumisel. See põhimõte nõuab, et asjassepuutuvatele isikutele antakse haldusmenetluses võimalus esitada oma seisukoht komisjoni esitatud faktiliste asjaolude,

etteheidete ja olukordade tõelevastavuse ja olulisuse kohta (vt Euroopa Kohtu 10. juuli 1986. aasta otsus kohtuasjas 234/84: Belgia *vs*. komisjon, EKL 1986, lk 2263, punkt 27, ja Üldkohtu 30. märtsi 2000. aasta otsus kohtuasjas T-65/96: Kish Glass *vs*. komisjon, EKL 2000, lk II-1885, punkt 32).

71 Mis puudutab riigiabi andvate riigisiseste piirkondlike üksuste õigusi, siis tuleb märkida, et riigi abimeetmeid puudutav haldusmenetlus algatatakse üksnes asjaomase liikmesriigi suhtes. Üksnes asjaomane riik kui vaidlustatud otsuse adressaat võib tugineda tõelistele kaitseõigustele (Üldkohtu 1. juuli 2009. aasta otsus kohtuasjas T-291/06: Operator ARP *vs.* komisjon, EKL 2009, lk II-2275, punkt 35). Abi andvaid riigisiseseid piirkondlikke üksuseid, nagu seda on hagejad, samuti nagu kõiki abisaajatest konkurente, käsitletakse selles menetluses üksnes asjassepuutuvate isikutena ELTL artikli 108 lõike 2 tähenduses (vt selle kohta Üldkohtu 16. detsembri 1999. aasta otsus kohtuasjas T-158/96: Acciaierie di Bolzano *vs.* komisjon, EKL 1999, lk II-3927, punkt 42).

72 Lisaks tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et komisjon peab ELTL artikli 108 lõikes 2 sätestatud ametliku uurimise staadiumis nõudma asjassepuutuvatelt isikutelt oma märkuste esitamist (Euroopa Kohtu 19. mai 1993. aasta otsus kohtuasjas C-198/91: Cook *vs.* komisjon, EKL 1993, lk I-2487, punkt 22; 15. juuni 1993. aasta otsus kohtuasjas C-225/91: Matra *vs.* komisjon, EKL 1993, lk I-3203, punkt 16, ja 2. aprilli 1998. aasta otsus kohtuasjas C-367/95 P: komisjon *vs.* Sytraval ja Brink's France, EKL 1998, lk I-1719, punkt 59).

73 Selle kohustusega seonduvalt on Euroopa Kohus otsustanud, et teate avaldamine Euroopa Liidu Teatajas on piisav vahend kõikide asjassepuutuvate isikute informeerimiseks menetluse algatamisest (Euroopa Kohtu 14. novembri 1984. aasta otsus kohtuasjas 323/82: Intermills *vs.* komisjon, EKL 1984, lk 3809, punkt 17), täpsustades, et sellise teavitamise ainus eesmärk on saada asjassepuutuvatelt isikutelt igasugust teavet, mida komisjon oma edaspidise tegevuse kavandamiseks vajab (Euroopa Kohtu 12. juuli 1973. aasta otsus kohtuasjas 70/72: komisjon *vs*. Saksamaa, EKL 1973, lk 813, punkt 19, ja Üldkohtu 22. oktoobri 1996. aasta otsus kohtuasjas T-266/94: Skibsværftsforeningen jt *vs*. komisjon, EKL 1996, lk II-1399, punkt 256).

74 Selle kohtupraktika põhisisu on see, et EÜ artikli 108 lõike 2 alusel algatatud haldusmenetluses etendavad asjassepuutuvad isikud komisjoni jaoks eelkõige teabeallika rolli. Sellest järeldub, et asjassepuutuvatel isikutel, kellel ei ole kaugeltki selliseid õigusi nagu isikutel, kelle suhtes menetlus on algatatud, on ainult õigus olla haldusmenetlusse kaasatud niivõrd, kui see on antud juhul esinevaid asjaolusid arvestades asjakohane (vt Üldkohtu 25. juuni 1998. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-371/94 ja T-394/94: British Airways jt *vs.* komisjon, EKL 1998, lk II-2405, punktid 59 ja 60, ja 6. märtsi 2003. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-228/99 ja T-233/99: Westdeutsche Landesbank Girozentrale ja Land Nordrhein-Westfalen *vs*. komisjon, EKL 2003, lk II-435, punkt 125).

75 Järelikult ei saa asjassepuutuvad isikud viidata hea halduse põhimõtte rikkumisele põhjusel, et komisjon ei küsinud isiklikult nende käest selgitusi seoses abi uurimise menetlusega (Üldkohtu 31. mai 2006. aasta otsus kohtuasjas T-354/99: Kuwait Petroleum (Nederland) *vs.* komisjon, EKL 2006, lk II-1475, punkt 82). Samuti ei ole komisjonil kohustust edastada asjassepuutuvatele isikutele märkusi või teavet, mis ta on saanud asjassepuutuva liikmesriigi valitsuselt.

76 Praeguses asjas leiavad hagejad, et komisjon rikkus nende kaitseõigusi, võistlevuse põhimõtet ja õigust heale haldusele, kuna esiteks ei pöördunud ta selgituste nõudega otse nende poole ega nõudnud Prantsuse Vabariigilt, et viimane paluks nende seaduslikul esindajal oma märkused esitada, teiseks ei võimaldanud ta neile juurdepääsu toimikule ning kolmandaks ei adresseeritud neile menetlusdokumente, Prantsuse Vabariigi märkusi ja komisjoni poolt abi kohta esitatud küsimusi.

77 CAD toob veel esile, et lisaks tema enda kaitseõigustele rikuti ka NPDC piirkonna ja abi saaja, AFR kaitseõigusi, kuna ka nende märkusi ei küsitud. Selles osas tuleb märkida, et CAD-l on põhjendatud huvi üksnes omaenda menetluslike õiguste austamise

saavutamiseks (vt analoogia alusel Üldkohtu 30. aprilli 2001. aasta otsus kohtuasjas T-41/00: British American Tobacco International (Holdings) *vs.* komisjon, EKL 2001, lk II-1301, punktid 18 ja 19, ja Üldkohtu 8. oktoobri 2008. aasta otsus kohtuasjas T-411/06: Sogelma *vs.* AER, EKL 2008, lk II-2771, punkt 101). Kuna CAD-l puudub põhjendatud huvi nõuda NPDC piirkonna ja abisaaja kaitseõiguste austamist, siis on nimetatud õiguste rikkumisel põhinev väide vastuvõetamatu osas, milles selle esitas CAD.

78 Eespool punktides 70–75 viidatud kohtupraktikast tuleneb, et niisugused asjassepuutuvad isikud nagu hagejad ei saa tugineda kaitseõigustele kui sellistele, vaid neil on üksnes õigus olla ära kuulatud ja menetlusse kaasatud ulatuses, mis vastab antud juhtumi asjaoludele. Kaitseõiguste, võistlevuse põhimõtte ja õiguse heale haldusele rikkumist, millele viitavad hagejad, tuleb kontrollida ainult niivõrd, kui see puudutab hagejate õiguse olla ära kuulatud ja menetlusse kaasatud rikkumist.

79 Selles osas tuleb nentida, et avaldades 27. oktoobri 2007. aasta Euroopa Liidu Teatajas EÜ artikli 88 lõike 2 alusel üleskutse märkuste esitamiseks menetluses, mis toimus teatamata jäetud riigiabi suhtes, mida Prantsuse Vabariik andis AFR-le, kusjuures see teade seisnes menetluse algatamise otsuse ja selle kokkuvõtte avaldamises, andis komisjon kõikidele asjassepuutuvatele isikutele teada menetluse algatamisest.

80 Seoses CAD etteheitega, et vastuväiteteatis ei olnud sõnastatud piisavalt selgelt selleks, et asjassepuutuvad isikud saaksid ka tegelikult teada, millist käitumist neile ette heidetakse, tuleb meenutada, et nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määruse (EÜ) nr 659/1999 (millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad [EÜ artikli 88] kohaldamiseks (ELT L 83, lk 1; ELT eriväljaanne 08/01, lk 339)) artikkel 6 näeb ette, et kui komisjon otsustab algatada ametliku uurimismenetluse, peab algatamisotsuses olema kokkuvõtlikult esitatud asjakohased faktid ja õigusküsimused ning sisalduma komisjoni esialgne hinnang selle kohta, kas käsitletaval riiklikul meetmel on

abi iseloom, ning põhjused, miks on alust kahelda selle kokkusobivuses ühisturuga (Üldkohtu 23. oktoobri 2002. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-269/99, T-271/99 ja T-272/99: Diputación Foral de Guipúzcoa jt *vs*. komisjon, EKL 2002, lk II-4217, punkt 104, ja Üldkohtu 22. oktoobri 2008. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-309/04, T-317/04, T-329/04 ja T-336/04: TV 2/Danmark jt *vs.* komisjon, EKL 2008, lk II-2935, punkt 138).

81 Seega peab algatamisotsus võimaldama asjassepuutuvatel isikutel tõhusalt osaleda ametlikus uurimismenetluses, mille raames neil peab olema võimalus esitada omapoolsed argumendid. Selle jaoks on piisav, kui asjassepuutuvatele isikutele on teada põhjendused, millest lähtudes komisjon on asunud esialgsele seisukohale, et kõnesolev meede võib endast kujutada ühisturuga kokkusobimatut riigiabi (Üldkohtu 30. aprilli 2002. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-195/01 ja T-207/01: Gibraltari valitsus *vs*. komisjon, EKL 2002, lk II-2309, punkt 138, ja eespool punktis 80 viidatud kohtuotsus Diputación Foral de Guipúzcoa jt *vs*. komisjon, punkt 105).

82 Praegusel juhul on komisjon algatamisotsuses selgelt esitanud põhjused, mille alusel ta asus esialgsele seisukohale, et vaidlusalused tagastatavad laenud kujutasid endast riigiabi (algatamisotsuse punktid 8–15) ning samuti põhjused, mille tõttu ta leidis, et on kahtlusi selle abi ühisturuga kokkusobivuses (nimetatud otsuse punktid 16–20).

83 Lisaks, seoses NPDC piirkonna ja CAD väitega ametliku uurimismenetluse uuesti avamata jätmise kohta pärast algse otsuse tagasivõtmist tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb õigusvastase akti asendamise eesmärgil toimuvat menetlust jätkata hetkest, mil see õigusvastasus aset leidis, ilma et komisjonil oleks kohustust taasalustada menetlust enne seda ajahetke, mil õigusvastasus aset leidis (vt selle kohta 3. oktoobri 2000. aasta otsus kohtuasjas C-458/98 P: Industrie

des poudres sphériques *vs.* nõukogu, EKL 2000, lk I-8147, punkt 82 ja seal viidatud kohtupraktika, ning Üldkohtu 9. juuli 2008. aasta otsus kohtuasjas T-301/01: Alitalia *vs.* komisjon, EKL 2008, lk II-1753, punktid 99 ja 142). Samas praeguses asjas ei ulatu algse otsuse tagasivõtmise tinginud puudulik põhjendamine tagasi hetkeni, mil algatati menetlus: selles etapis ei toimunud midagi õigusvastast. Kuna komisjonil olid teada kõik vajalikud asjaolud uue analüüsi tegemiseks, mis eespool punktis 12 viidatud Biria kohtuotsuse kohaselt oli nõutav riskipreemia arvutamiseks, siis ei olnud tal kohustust asja uurimist uuesti alustada.

84 Kuna hagejate õigust olla ära kuulatud ja menetlusse kaasatud austati juba algse otsuse vastuvõtmisel, ei toonud selle otsuse tagasivõtmine puuduliku põhjendamise tõttu ja seda asendava uue otsuse vastuvõtmine kaasa ametliku uurimismenetluse taasavamise kohustust. Isegi kui oletada, et NPDC piirkonna väide, et rikutud on Prantsuse Vabariigi kaitseõigusi, on vastuvõetav, tuleb nentida, sellega ei esitata ühtegi asjaolu, mille põhjal saaks asuda seisukohale, et selle rikkumise põhjuseks on ametliku uurimismenetluse taasavamata jätmine.

85 Seda järeldust ei sea kahtluse alla AFR-i võetud saneerimismeetmeteid puudutavate täiendavate asjaolude lisamine vaidlustatud otsusesse. Nagu rõhutab komisjon, on niisuguse lisamise eesmärk anda üksikasjalikum vastus hagejate poolt hagis esitatud argumentidele. Seega ei saa nõustuda väitega, et täiendavate asjaolude esitamine rikub hagejate õigust olla ära kuulatud; vastupidi, nende argumentide lisamine tagab nimetatud õiguse järgimise. Igal juhul ei esita hagejad ühtegi asjaolu, mille komisjonipoolse arvessevõtmise tagajärjeks oleks vaidlustatud otsuses tehtud järelduse muutmine. Samas toob niisugune kaitseõiguste rikkumine otsuse tühistamise kaasa vaid siis, kui ilma rikkumiseta oleks menetlus võinud lõppeda teisiti (Euroopa Kohtu 11. novembri 1987. aasta otsus kohtuasjas 259/85: Prantsusmaa *vs.* komisjon, EKL 1987, lk 4393, punktid 12 ja 13, ning 14. veebruari 1990. aasta otsus kohtuasjas C-301/87: Prantsusmaa *vs.* komisjon, EKL 1990, lk I-307, punktid 30 ja 31).

86 Eelnevast tuleneb, et komisjon ei rikkunud ei hagejate õigust olla ära kuulatud ja menetlusse kaasatud ega õigust heale haldusele, nagu ka mitte võistlevuse põhimõtet.

87 NPDC piirkonna väide, mille kohaselt on rikutud võrdsuse põhimõtet, tuleb samuti tagasi lükata. Riigiabi kontrolli valdkonnas on abi andvatel riigisisestel piirkondlikel üksustel, nagu seda on hagejad, samad menetluslikud õigused, mis on võimalikel kaebuse esitajatel. Viimaseid käsitletakse selles menetluses üksnes asjassepuutuvate isikutena, keda komisjon ei pea kaasama võistlevasse vaidlusesse (vt eespool punktis 72 viidatud kohtuotsus komisjon *vs.* Sytraval ja Brink's France, punkt 59, ja Üldkohtu 12. detsembri 2006. aasta otsus kohtuasjas T-95/03: Asociación de Estaciones de Servicio de Madrid ja Federación Catalana de Estaciones de Servicio *vs.* komisjon, EKL 2006, lk II-4739, punkt 140).

88 Teisalt peab seoses NPDC piirkonna väitega, mis tuleneb liikmesriikide konstitutsioonilise identiteedi austamisest, meenutama, et ei saa välistada, et riigisisesel üksusel on niisugune õiguslik ja faktiline seisund, mis annab talle liikmesriigi keskvalitsuse suhtes piisava autonoomsuse, nii et just nimelt see üksus, aga mitte keskvalitsus, saab enda võetud meetmete kaudu mängida põhimõttelise tähtsusega rolli ettevõtjate majanduskeskkonna määratlemisel (Euroopa Kohtu 6. septembri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-88/03: Portugal *vs.* komisjon, EKL 2006, lk I-7115, punkt 58, ja 11. septembri 2008. aasta otsus kohtuasjas C-428/06–C-434/06: Unión General de Trabajadores de la Rioja jt, EKL 2006, lk I-6747, punkt 48). Sellegipoolest piirdub riigiabi kontrolli menetluses muude asjassepuutuvate isikute kui liikmesriik roll sellega, mida sai meenutatud eespool punktis 74. Seetõttu ei saa need isikud ise nõuda, et komisjoniga toimuks selline võistlev vaidlus, nagu algatatakse asjassepuutuva liikmesriigi suhtes (Euroopa Kohtu 24. septembri 2002. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-74/00 P ja C-75/00 P: Falck ja Acciaierie di Bolzano *vs.* komisjon, EKL 2002, lk I-7869, punkt 82). See väide tuleb niisiis põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

89 Lõpuks, NPDC piirkonna esitatud väide, et on rikutud õiguspärase ootuse põhimõtet (vt eespool punkt 64), ei ole samuti veenev.

90 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peab komisjon riigiabi uurimise menetluse käigus võtma arvesse õiguspärast ootust, mis asjassepuutuvatel pooltel võib tekkida seoses ametliku menetluse algatamise otsuses sisalduvate juhistega (Üldkohtu 5. juuni 2001. aasta otsus kohtuasjas T-6/99: ESF Elbe-Stahlwerke Feralpi *vs*. komisjon, EKL 2001, lk II-1523, punkt 126). Seetõttu ei või komisjon oma lõplikus otsuses tugineda niisuguse teabe puudumisele, mille esitamist asjassepuutuvad isikud ei osanud algatamisotsuses sisalduvaid juhiseid arvesse võttes vajalikuks pidada (Üldkohtu 12. septembri 2007. aasta otsus kohtuasjas T-25/04: González y Díez *vs.* komison, EKL 2007, lk II-3121, punkt 125).

91 Praegusel juhul on algatamisotsuse punkt 18 sõnastatud järgmiselt:

„Selles etapis kahtleb komisjon, kas kõik ümberkorraldamiseks antavat riigiabi käsitlevates suunistes abi ühisturuga kokkusobivuse osas ette nähtud tingimused on täidetud. Niisiis toob komisjon esile järgmised punktid:

– Prantsusmaa ametiasutused ei esitanud talle suuniste punktidele 3437 vastavat ümberkorralduskava,

– komisjoni ei ole teavitatud abist tingitud põhjendamatute konkurentsimoonutuste vältimiseks mõeldud kompensatsioonimeetmete võtmisest (suuniste punktid 38–42)."

92 Algatamisotsus sisaldab seega teavet, millest ilmneb, et komisjon kahtles asjaomaste meetmete kokkusobivuses ühisturuga, arvestades, et puudus ümberkorralduskava, mis vastanuks komisjoni teatise ühenduse suuniste kohta raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta (ELT 2004, C 244, lk 2; edaspidi „suunised") punktidele 34–37.

93 Asjassepuutuvad isikud ja Prantsuse Vabariik teadsid seega, et nende ülesanne oli tõendada abi andmise tingimuseks oleva ümberkorralduskava olemasolu, et oleks võimalik tuvastada abi kokkusobivus ühisturuga. Seega ei ole selles osas tegemist õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte rikkumisega.

94 Kõigest eelnevast tuleneb, et käsitluse all olevad väited tuleb tervikuna tagasi lükata.

4. *Hagi T-267/08 kolmas väide, mille kohaselt on tehtud ilmne hindamisviga, mis seisneb abi andja õigusliku eripära arvesse võtmata jätmises*

a) Poolte argumendid

95 NPDC piirkond väidab, et põhjenduse puudumine seoses asjaoluga, et AFR-le andis abi CAD kui avalik-õiguslik asutus, kujutab endast viga, mis puudutab vaidlustatud otsuse põhjenduste põhjendatust. Komisjon ei arvestanud abi andja õiguslikku

eripära, leides ekslikult, et abi andjaks olid CAD alla kuuluvad kommuunid. Ta ei teinud otsust ühe poole kohta antud abist, mille konkreetset rahastamisviisi ei uuritud, samas kui abi tagajärjed on selle rahastamisviisiga lahutamatult seotud.

96 Komisjon leiab, et NPDC piirkonna argumendid tuleb tagasi lükata.

b) Üldkohtu hinnang

97 Esiteks tuleb märkida, et kuna algne otsus võeti tagasi, siis ei saa hageja tulemuslikult väita, et selles sisaldub ilmne hindamisviga seoses abi andnud isikutest ühe identifitseerimisega. Lisaks, isegi kui oletada, et see argument on esitatud ka vaidlustatud otsuse vastu, hinnates eelkõige selle punktide 16, 17 ja 27 põhjal, et CAD oli omavalitsusüksus, kes andis ühe kahest tagastatavast laenust, ei ole komisjon ka selles otsuses teinud ilmselt hindamisviga.

98 Eelnevas punktis käsitletust eraldiseisev argument, mille kohaselt CAD antud abi konkreetset rahastamisviisi ei võetud arvesse, langeb kokku hagi T-267/08 neljanda väite esimese osaga ning kohus analüüsib seda viimati nimetatud väite raames.

99 Sellest järeldub, et CAD õigusliku eripära arvestamatajätmist etteheitev väide on põhjendamatu ja tuleb seetõttu tagasi lükata.

5. *Hagi T-267/08 neljanda väite esimene osa, mis tuleneb ressursside päritolu osas tehtud hindamiseveast, ning hagi T-279/08 neljas väide, mis tuleneb riigiabi mõiste osas tehtud hindamisveast*

a) Poolte argumendid

100 NPDC piirkond väidab, et komisjon tegi hindamisvea seoses asjaomaste ressurssside päritoluga, kuna need ressursid ei pärine mitte CAD alla kuuluvatelt kommuunidelt, nagu kinnitas komisjon algses otsuses, vaid CAD-lt endalt, kes kujutab endast kommuunidevahelise koostöö avalik-õiguslikku asutust. Seetõttu on ekslik komisjoni järeldus, et CAD antud laen pärineb riigi ressurssidest, samas kui asjaomasesse linnastusse kuuluvad kommuunid evivad omavahendeid. Osaliselt põhinevad need vahendid kohustuslike maksude või maksulaadsete kohustuste alusel tehtud maksetest, osaliselt aga nende avalik-õiguslike asutuste osutatavatest majanduslikku laadi teenustest.

101 NPDC piirkond, kes tugineb Prantsusmaa piirkondlike omavalitsusüksuste üldkoodeksi artiklitele L. 4331-1 – L. 4331-3, mis käsitlevad üksikasjalikult piirkondade sissetulekuid, rõhutab, et abi, mille andjaks ta oli, pärines samuti ressurssidest, mille allikaks ei ole üksnes maksutulu või tulu maksulaadsetest kohustustest.

102 NPDC piirkond heidab komisjonile ette ka seda, et viimane järeldas vaidlustatud otsuses, et AFR-le antud laenud pärinesid riigilt, pelgalt asjaolu põhjal, et nende andjaks olid piirkondlikud omavalitsusüksused. Samas näeb väljakujunenud kohtupraktika ette, et komisjon peab abi päritolu kriteeriumi uurima juhtumipõhiselt, praegusel juhul ta aga seda ei teinud, kuna ta leidis, et vaidlusaluste laenude andjaks olid CAD alla kuuluvad kommuunid.

103 CAD väidab, et linnastusse kuuluvatel kommuunidel on palju erinevaid tuluallikaid, mille hulgas on muu kui maksutulu, nagu tulu neile kuuluvatelt asjadelt, vallas- ja kinnisvaralt, avalik-õiguslikelt haldusasutustelt, ühendustelt või üksikisikutelt vastutasuks neile osutatud teenuste eest saadavad summad ning neile tehtud annetustelt ja jäetud pärandist saadav kasu. Niisugune tulu, mille allikaks ei ole riigi seadustega ette nähtud kohustuslik maksukohustus, ei kuulu riigi ressursside hulka. Komisjon oleks pidanud uurima tagastatava laenu rahastamiseks kasutatud ressursside päritolu, et teha kindlaks, kas need võeti riigi ressurssidest või CAD muudest ressurssidest.

104 CAD märgib samuti, et antud tagastatav laen ei ole tema jaoks mitte lisakulu, vaid tulevane tulu, kuna selle puhul on tegemist rahalaenuga, mis kuulub tagasimaksmisele 4,08% suuruse intressiga, mis vastab abi andmise hetkel kehtinud ühenduse viitemäärale.

105 Komisjon nõuab käsitletavate väidete tagasilükkamist.

b) Üldkohtu hinnang

106 Sissejuhatuseks tuleb meenutada, et vastavalt kohtupraktikale eeldab meetme asutamislepingu tähenduses riigiabiks kvalifitseerimine, et kõik ELTL artikli 107 lõikes 1 sätestatud neli kumulatiivset tingimust oleks täidetud. Esiteks peab olema tegemist riigi sekkumise või vähemalt riigi ressurssidega, teiseks peab sekkumine kahjustama liikmesriikidevahelist kaubandust, kolmandaks peab see andma abisaajatele soodustuse ning neljandaks peab see kahjustama või ähvardama kahjustada konkurentsi (vt Euroopa Kohtu 17. novembri 2009. aasta otsus kohtuasjas C-169/08: Presidente del Consiglio dei Ministri, EKL 2009, lk I-10821, punkt 32 ja seal viidatud kohtupraktika).

107 Hagejad vaidlevad käsitluse all olevate väidetega vastu sellele, et täidetud on neist kriteeriumidest esimene, mille kohaselt selleks, et soodustusi saaks käsitleda abina ELTL artikli 107 lõike 1 mõttes, peavad need esiteks olema otseselt või kaudselt antud riigi ressurssidest ja teiseks peavad need olema pärinema riigilt (vt Euroopa Kohtu 15. juuli 2004. aasta otsus kohtuasjas C-345/02: Pearle jt, EKL 2004, lk I-7139, punkt 35 ja seal viidatud kohtupraktika; Üldkohtu 26. juuni 2008. aasta otsus kohtuasjas T-442/03: SIC *vs*. komisjon, EKL 2008, lk II-1161, punkt 93 ja seal viidatud kohtupraktika).

108 Tuleb rõhutada, et liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest antav abi ei pea tingimata olema kehtestatud asjaomase liikmesriigi keskvõimu poolt. Sama hästi võivad seda anda riigisisesed ametiasutused. Ka piirkondliku omavalitsuse, mitte keskvõimu poolt võetud meetmed võivad väljakujunenud kohtupraktika järgi olla abi, kui täidetud on ELTL artikli 107 lõikes 1 ette nähtud tingimused (Euroopa Kohtu 14. oktoobri 1987. aasta otsus kohtuasjas 248/84: Saksamaa *vs.* komisjon, EKL 1987, lk 4013, punkt 17, ja eespool punktis 88 viidatud kohtuotsus Portugal *vs.* komisjon, punkt 55). Teisisõnu, liikmesriigisiseste üksuste (detsentraliseeritud, föderaalsete, piirkondlike või muude üksuste) võetud meetmed kuuluvad sõltumata nende õiguslikust seisundist ja nimetusest – samadel alustel nagu föderaal- või keskvõimu võetud meetmed – ELTL artikli 107 lõike 1 kohaldamisalasse, kui selle sätte tingimused on täidetud (Üldkohtu 6. märtsi 2002. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-103/00 ja T-92/00: Diputación Foral de Álava jt *vs*. komisjon, EKL 2002, lk II-1385, punkt 57).

109 Seoses riigi ressursside mõistega tuleb meenutada, et Euroopa Kohtu praktikast tuleneb, et ELTL artikli 107 lõige 1 hõlmab kõiki rahalisi vahendeid, mida avalik sektor võib reaalselt ettevõtjate toetamiseks kasutada, ilma et oleks oluline, kas need vahendid kuuluvad või ei kuulu püsivalt riigi vahendite hulka. Sellest tuleneb, et isegi juhul, kui kõnealusele meetmele vastavad summad ei ole alaliselt avaliku sektori käsutuses, piisab asjaolust, et need on pidevalt avaliku kontrolli all ja seega pädevatele riigiasutustele kättesaadavad, et need kvalifitseerida riigi ressurssideks (vt selle kohta Euroopa Kohtu 16. mai 2000. aasta otsus kohtuasjas C-83/98 P: Prantsusmaa *vs*. Ladbroke

Racing ja komisjon, EKL 2000, lk I-3271, punkt 50, ja 16. mai 2002. aasta otsus kohtuasjas C-482/99: Prantsusmaa *vs*. komisjon, EKL 2002, lk I-4397, punkt 37).

110 Eespool punktis 108 viidatud kohtupraktikast tuleneb, et asjaolu, et laenuandjateks olid NPDC piirkond ja CAD, s.o piirkondlikud omavalitsusüksused, mitte keskvõim, ei muuda iseenesest neid meetmeid ELTL artikli 107 lõike 1 alla mittekuuluvaiks. Seega on täidetud nõue, et asjaomased meetmed peavad pärinema riigilt.

111 Lisaks ilmneb eespool punktis 109 viidatud kohtupraktikast, et ka asjaolu, et vaidlusaluseid meetmeid võidi rahastada NPDC piirkonna ja CAD omavahenditest, mis ei tulene maksudest ega maksulaadsetest kohustustest, ei välista nende meetmete kvalifitseerimist riigiabina. Riigiressursside osas on otsustav kriteerium allumine avalikule kontrollile ning ELTL artikli 107 lõige 1 hõlmab kõiki rahalisi vahendeid, mida avalik sektor saab ettevõtjate toetamiseks reaalselt kasutada, olenemata sellest, kas nende ressursside allikaks on kohustuslikud maksud või mitte.

112 Lisaks tuleb tagasi lükata CAD argument, mille kohaselt antud laenu puhul ei ole tegemist mitte kulutuse, vaid tulevase tuluga, kuna tegemist on rahalaenuga, mis tuleb tagastada koos intressidega. Asjaolu, et ettevõtja peab vastutasuks laenu eest maksma intresse, ei muuda täielikult olematuks eelist, mille see ettevõtja saab (vt selle kohta Euroopa Kohtu 29. juuni 1999. aasta otsus kohtuasjas C-256/97: DM Transport, EKL 1999, lk I-3913, punkt 21). Antud laen koormab CAD eelarvet, kuna viimane oleks saanud suurema tulemimäära, kui ta oleks selle välja laenanud tavalistel turutingimustel või kui ta oleks selle paigutanud või investeerinud teisiti. Sel juhul koosneb abi vahest nende intresside vahel, mis oleks tulnud maksta tavalistele turutingimustele vastava intressimäära kohaldamise korral, ja tegelikult makstud intresside vahel (Üldkohtu 30. aprilli 1998. aasta otsus kohtuasjas T-16/96: Cityflyer Express *vs.* komisjon, EKL 1998, lk II-757, punkt 53). Seda, kas komisjoni hinnang abisaaja poolt

saadud eelise olemasolule on õiguspärane, arvestades kohaldatud intressimäära ja AFR finantsolukorda, kontrollitakse hagi T-267/08 viienda väite raames, mis käsitleb hindamisviga seoses eelisega, mille AFR olevat tagastatavatest laenudest saanud.

113 Viimaseks tuleb välja tuua, et kuna algne otsus võeti tagasi, siis ei saa CAD tulemuslikult väita, et selles on viga seoses ühe abi andja identifitseerimisega. Lisaks, isegi kui oletada, et see argument on tõstatatud ka vaidlustatud otsuse vastu, kuna selle otsuse punktides 16, 17 ja 27 mainitakse, et CAD on see omavalitsusüksus, kes andis kaks vaidlusalust tagastatavat laenu, ei ole komisjon teinud hindamisvigu vaidlusaluse meetme rahastamise analüüsimisel.

114 Eelnevast tuleneb, et tagasi tuleb lükata hagi T-267/08 neljanda väite esimene osa, mis käsitleb hindamisviga seoses ressursside päritoluga ning hagi T-279/08 neljas väide, mis käsitleb hindamisviga seoses riigiabi mõistega.

6. *Hagi T-267/08 neljanda väite teine osa, mis tuleneb veast seoses AFR kvalifitseerimisega raskustes olevaks ettevõtjaks, ja hagi T-279/08 kolmas väide, mis tuleneb hindamisveast seoses raskustes oleva ettevõtja mõistega*

a) Poolte argumendid

115 NPDC piirkond väidab, et komisjon tegi hindamisvea, kvalifitseerides AFR raskustes olevaks ettevõtjaks suuniste punkti 10 alapunkti a tähenduses, ja teise võimalusena suuniste punkti 11 tähenduses.

116 Mis puudutab AFR kvalifitseerimist raskustes olevaks ettevõtjaks suuniste punkti 10 alapunkti a tähenduses, siis piirdus komisjon oma analüüsis AFR majandustulemustega, mis on esitatud vaidlustatud otsuse punktis 15 olevas tabelis ning mis hõlmavad ajavahemikku 31. detsembrist 2001 kuni 31. detsembrini 2004, samas kui abi anti 4. juulil 2005. Komisjon ei võtnud arvesse AFR taaskäivitamiskava esimesi positiivseid tulemusi, mis olid nähtavad juba 2005. aasta esimesel poolaastal, laenu andmise ajal. Ettevõtja käive 31. detsembril 2005 oli 45 miljonit eurot ehk kahekordne võrreldes eelnenud majandusaastaga, mil käive oli 22,7 miljonit eurot. Kahjum oli vähenenud 14,3 miljonilt eurolt 31. detsembril 2003 8,1 miljonile eurole 31. detsembril 2005. Ajavahemikul 4. märtsist 2004 kuni 30. juunini 2005 sõlmiti 12 tarnelepingut kogusummas 61 608 790 eurot. 2005. aasta esimese semestri jooksul oli niisuguseid lepinguid sõlmitud juba 31 805 650 euro suuruse kogusumma eest. Komisjon ei võtnud seda taaskäivitamisdünaamikat üldse arvesse, nagu ka mitte asjaolu, et käibelangus aastal 2004 tulenes ümberpositsioneerimistrateegiast tehniliselt keerukate, suure lisandväärtusega vagunite turul.

117 Prantsuse ametiasutused kirjeldasid komisjonile seda ümberkujundamisplaani üksikasjalikult 24. oktoobri 2006. aasta kirjas. Kui komisjon leidis, et ta ei olnud selle plaani sisust piisavalt informeeritud, siis ta oleks pidanud küsima selle kohta täiendavat teavet vastavalt uurimisvolitustele, mis tal on määruse nr 659/1999 alusel. Komisjon kogus seevastu üldiselt ainult süüstavaid tõendeid, jättes kõrvale kõik asjaolud, millest võiks ilmneda, et AFR ei olnud tagastatavate laenude andmise ajal enam raskustes olev ettevõtja.

118 NPDC piirkond rõhutab, et nii tema kui ka CAD andsid tagastatavad laenud kirjeldatud taaskäivitamise dünaamika tõttu, mida kinnitavad neis institutsioonides aset leidnud sellekohased arutelud. Tunnistades vaidlusalused laenud ühisturuga kokkusobimatuks, samas kui nende laenude eesmärk oli toetada tulevikutooteid arendava uuendusliku ettevõtja konkurentsivõimet, eirab vaidlusalune otsus suundumusi, mida mainis komisjoni konkurentsivolinik, tutvustades 7. juulil 2008 teksti, millest

hiljem sai komisjoni 6. augusti 2008. aasta määrus (EÜ) nr 800/2008 [ELTL artiklite 107 ja 108] kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse ühisturuga kokkusobivaks (ELT L 214, lk 3) (edaspidi „üldine grupierandi määrus"), mille eesmärk on võimaldada liikmesriikidel anda ilma komisjoni sekkumiseta abi tööhõive, konkurentsivõime ja keskkonnakaitse soodustamiseks.

119 NPDC piirkond kinnitab, et komisjon ei analüüsinud majanduslikku ja konkurentsikeskkonda, milles AFR tagastatavate laenude andmise ajal arenes, ning eelkõige kombineeritud vedude sektori arenguperspektiive. Ta viitab esiteks ühenduse „route roulante 2006" 8. septembri 2005. aasta uurimusele, millest ilmnes AFR võimalik liitumine teatava raudtee-maantee ühendveo projektiga ja seda eelkõige tema toodete soodsa hinna tõttu, ning teiseks AFR poolt teostatud uurimusele, mis kirjeldab selle ettevõtja pingutusi oma toodete tehnilise kvaliteedi ja tootmismaksumuse parendamiseks.

120 Komisjon jättis samuti arvesse võtmata asjaolu, et Euroopa Regionaalarengu Fondist (edaspidi „ERF") anti AFR-le 5. novembril 2004 1,5 miljonit euro suurune toetus, mille esimene makse tehti novembris 2005, mida ei oleks saadud teha, kui oleks olnud tõendatud, et AFR puhul oli tegemist raskustes oleva ettevõtjaga liidu konkurentsiõiguse tähenduses.

121 NPDC piirkonna väitel tegi komisjon ka hindamisvea, kui ta teise võimalusena kvalifitseeris AFR raskustes olevaks ettevõtjaks suuniste punkti 11 tähenduses, kuna kõiki vajalikke näitajaid ei võetud arvesse.

122 Lõpuks väidab NPDC piirkond, et algse otsuse väljavahetamine vaidlustatud otsusega kinnitab, et haldusmenetluses ei hinnanud komisjon täielikult vaidlusaluste laenude

andmise majanduslikku konteksti. Vaidlustatud otsuse vastuvõtmine ei kõrvalda algse otsuse ebaseaduslikkust, kuna komisjon ei viinud läbi asjaomaste faktiliste asjaolude uut, piisavalt põhjalikku ja üksikasjalikku analüüsi ning piirdus algse lünkliku analüüsi puuduste „kinnimätsmisega".

123 CAD väidab, et komisjon ei võtnud vaevaks analüüsida laenuandmise hetke üldist majanduslikku konteksti, millele olid iseloomulikud suured probleemid mitmes metallurgiasektori tööstusharus. Ta rõhutab, et NPDC piirkond liigitati struktuurifonde puudutava regulatsiooni kohaselt eesmärgile 2 vastavaks sihtalaks ajavahemikuks 2000–2006, mis tegi temast struktuurilisi raskusi kogeva ala, mis vajas riiklikku abi majanduslikul ja sotsiaalsel ümberkorraldamisel.

124 CAD märgib ka, et AFR-l oli laenu andmise ajal märkimisväärne äritegevus. AFR esitas CAD-le tarnelepingud, mida tal sel ajavahemikul oli sõlmitud 30 398 301 euro suurusele summale. Niisiis ei vastanud ta raskustes oleva ettevõtja kriteeriumidele.

125 Prantsusmaa ametiasutused koostasid äriühingu AFR ümberkorralduskava ja esitasid selle komisjonile kahe kirjaga, mis kandsid 27. aprilli ja 24. oktoobri 2006. aasta kuupäevi. See plaan rajanes eelkõige äriühingu ümberpositsioneerimisel tehniliselt keerukamate ja suurema lisandväärtusega vagunite turule. Nimetatud strateegia selgitab 2004. aastal tekkinud ajutist käibelangust. Teisalt väljendub see kava asjaomase äriühingu puudujäägi vähenemises tänu käibe suurenemisele, mis kasvas 22,6 miljonilt eurolt 2004. aastal 45 miljoni euroni aastal 2005, ning tellimustes, mille summa aastal 2006 oli enam kui 70 miljonit eurot. Kui komisjon leidis, et ta ei ole AFR tegevuse taaskäivitamisest piisavalt informeeritud, siis ta oleks pidanud küsima selle kohta täiendavat teavet vastavalt uurimisvolitustele, mis tal on määruse nr 659/1999 alusel.

Komisjon kogus seevastu üldiselt ainult süüstavaid tõendeid, jättes kõrvale kõik asjaolud, millest võiks ilmneda, et AFR ei olnud tagastatavate laenude andmise ajal enam raskustes olev ettevõtja.

126 Lisaks peaks vaidlustatud otsust kõrvutama komisjoni teatisega „Ühenduse suunised raudtee-ettevõtjatele antava riigiabi kohta" (ELT 2008, C 184, lk 13, edaspidi „suunised raudtee-ettevõtjatele antava riigiabi kohta"), mis soovitavad teatavaid meetmeid, mille eesmärk on lihtsustada riigiabi andmist raudtee-ettevõtjatele.

127 Veelgi enam, Prantsusmaa kohtupraktika kohaselt on seda, kas ettevõtja on majanduslikes raskustes, võimalik kindlaks teha üksnes kaubandus- ja äriregistri väljavõttes olevate andmete põhjal.

128 Komisjon vaidlustab hagejate väidete põhjendatuse.

b) Üldkohtu hinnang

129 Sissejuhatuseks tuleb meenutada, et komisjonil on ELTL artikli 107 lõike 3 kohaselt lai kaalutlusõigus (Euroopa Kohtu 17. septembri 1980. aasta otsus kohtuasjas 730/79: Philip Morris Holland *vs.* komisjon, EKL 1980, lk 2671, punkt 17, ja 29. aprilli 2004. aasta otsus kohtuasjas C-372/97: Itaalia *vs.* komisjon, EKL 2004, lk I-3679, punkt 83).

130 Ta võib selle õiguse teostamiseks võtta vastu suunavaid eeskirju, nagu käesolevas asjas kohaldatavad suunised, niivõrd kui need ei kaldu kõrvale aluslepingu sätetest. Kui komisjon on niisuguse akti vastu võtnud, siis on see talle siduv (Üldkohtu 15. juuni 2005. aasta otsus kohtuasjas T-171/02: Regione autonoma della Sardegna *vs.* komisjon, EKL 2005, lk II-2123, punkt 95 ja seal viidatud kohtupraktika).

131 Seega peab kohus kontrollima, kas komisjon on järginud tema enda poolt vastu võetud eeskirju (eespool punktis 130 viidatud kohtuotsus Regione autonoma della Sardegna *vs.* komisjon, punkt 77).

132 Kuna komisjonile antud lai kaalutlusõigus, mida selgitavad asjakohasel juhul tema poolt vastuvõetud suunavad eeskirjad, tähendab ühenduse raames elluviidavate keerukate majanduslike ja sotsiaalsete hinnangute andmist, teostab kohus nende üle piiratud kontrolli. Kontroll piirdub menetluseeskirjade ja põhjendamiskohustuse täitmise järgimise, faktiliste asjaolude sisulise täpsuse, ilmse hindamisvea ja võimu kuritarvitamise puudumise kontrollimisega (vt eespool punktis 130 viidatud kohtuotsus Regione autonoma della Sardegna *vs.* komisjon, punkt 78 ja seal viidatud kohtupraktika).

133 Tuleb meenutada, et kuigi liidu õiguses puudub raskustes oleva äriühingu mõiste, leiab komisjon suuniste punktis 9, et äriühingut tuleb pidada raskustes olevaks siis, „kui see ei suuda kas oma või omanikelt/osanikelt/aktsionäridelt või krediidiandjatelt saadud vahenditega peatada kahjumit, mis ametivõimude sekkumiseta viiks lühema või keskmise ajavahemiku jooksul peaaegu kindlasti äriühingu tegevuse lõpetamiseni".

134 Vastavalt suuniste punkti 10 alapunktile a on loetakse ettevõtja „igal juhul ja suurusest olenemata" raskustes olevaks siis, kui tegemist on piiratud vastutusega äriühinguga, „kes on kaotanud üle poole oma osa- või aktsiakapitalist ja üle veerandi sellest

kapitalist viimase 12 kuu jooksul". Suuniste punkti 10 alapunkti c kohaselt kehtib sama kõikide muude ettevõtjate puhul, kui asjaomane äriühing liigist olenemata vastab siseriikliku õiguse kohaselt kõiki võlakohustusi hõlmava maksejõuetusmenetluse kohaldamise kriteeriumidele.

135 Suuniste punkt 11 näeb ette:

„Isegi kui ei esine ühtegi punktis 10 loetletud tingimust, võib äriühingu siiski lugeda raskustes olevaks, eriti juhul kui eksisteerivad tavapärased raskustes oleva äriühingu tunnused, näiteks suurenev kahjum, vähenev käive, kasvav laoseis, ülevõimsus, kahanev rahakäive, kasvav võlg, suurenevad intressinõuded ning vähenev või puuduv varade puhasväärtus. Halvemal juhul võib äriühing juba olla maksejõuetu või siseriikliku õiguse kohaselt võidakse selle suhtes nõuda kõiki võlakohustusi hõlmava maksejõuetusmenetluse kohaldamist. Sel juhul kohaldatakse neid suuniseid igasuguse antava abi suhtes, kui selline menetlus viib äriühingu tegevuse jätkamiseni. Igal juhul on raskustes olev äriühing abikõlblik ainult siis, kui on kindlaks tehtud, et teda ei saa saneerida oma või omanikelt/osanikelt/aktsionäridelt või turuallikatest saadavate vahenditega."

136 Praegusel juhul tugines komisjon AFR kvalifitseerimisel raskustes olevaks ettevõtjaks peamiselt suuniste punkti 10 alapunktile a. Ta tõi selles osas välja, et AFR omakapital oli negatiivne alates 2001. aastast ning laenu andmise ajaks ei olnud tal õnnestunud seda tendentsi muuta ega omakapitali plussi viia. Komisjon tugines vaidlustatud otsuse punktis 15 toodud majandusnäitajatele, mida hagejad ei ole vaidlustanud ning

millest ilmneb, et 31. detsembril 2001 oli AFR omakapital miinuses 6,6 miljoni euroga, 31. detsembril 2002 8,7 miljoni euroga, 31. detsembril 2003 23 miljoni euroga ja 31. detsembril 2004 21,09 miljoni euroga.

137 Teise võimalusena märkis komisjon vaidlustatud otsuse punktides 38 ja 39, et AFR vastas laenu andmise ajal ka suuniste punktis 11 esitatud raskustes oleva ettevõtja määratlusele. Ta tugines seejuures nii AFR käibe jätkuvale vähenemisele kui ka kahjumi pidevale süvenemisele. Vaidlustatud otsuse punktis 15 toodud majandusnäitajatest, mida hagejad ei ole vaidlustanud, ilmneb, et AFR käive, mis 31. detsembril 2001 oli 70 miljonit eurot, 31. detsembril 2002 42 miljonit eurot ja 31. detsembril 2003 42,7 miljonit eurot, vähenes 31. detsembriks 2004 kõigest 22,7 miljonile eurole. Samadest näitajatest ilmneb, et AFR puhaskahjum oli 31. detsembril 2001 10 500 000 eurot, 31. detsembril 2002 2 083 746 eurot, 31. detsembril 2003 14 270 634 eurot ning 31. detsembril 2004 11 589 620 eurot.

138 Samuti tõi komisjon vaidlustatud otsuse punktis 39 välja, et AFR ei olnud alates 2004. aasta jaanuarist võimeline õigeaegselt tasuma 4,3 miljoni euro ulatuses sotsiaal- ja maksuvõlgu ning pidi seetõttu taotlema tähtajapikendust ja maksuvõla tasumise ajatamist.

139 Muu hulgas võttis komisjon vaidlustatud otsuse punktis 40 arvesse Prantsusmaa ametiasutuste esitatud asjaolusid, milleks oli esiteks AFR-le antud arvelduskrediit (AFR jooksevkonto arvelduskrediidi suurendamine ühe erapanga poolt ning klientidelt saadud ettemaksed) ning teiseks asjaolu, et teatav finantsasutus andis AFR-le mitmeid tagatisi. Sellegipoolest leidis komisjon, et esiteks arvestades AFR negatiivset omakapitali, ei olnud see äriühing võimeline raskustest oma vahenditega välja tulema; teiseks, vaatamata sellele, et AFR aktsionär toetas AFR-i, ei suutnud ta üksi oma tütarettevõtjat saneerida, ning kolmandaks, et nimetatud krediidid ja tagatised

annavad äärmisel juhul tunnistust vaid sellest, et AFR-l oli säilinud teatav võime saada krediiti piiratud summade ulatuses ja lühikeseks ajaks, kuid sellest ei järeldu, et AFR-l oleks olnud võimalik saada oma raskustest jagu, rahastades oma vajadusi turult laenatavate vahendite abil.

140 Lõpuks lükkab komisjon vaidlustatud otsuse punktides 42 ja 43 tagasi argumendi, mille kohaselt AFR ümberkorraldamiseks alates aastast 2004 rakendatud meetmed olid hakanud andma positiivseid tulemusi juba tagastatava abi andmisele eelnenud kuude jooksul. Komisjon leidis, et viidatud tulemused olid tagasihoidlikud ja juhuslikud, et need puudutasid suhteliselt lühikest ajavahemikku ning neid ei saa pidada arvestatavateks AFR majandusliku olukorra ümberkorraldamise näitajateks, kui samal ajal pidada silmas ka tõsiseid majanduslikke raskusi peegeldavaid asjaolusid, nagu alates 2001. aastast esinenud netokahjum ja negatiivne omakapital.

141 Esiteks tuleb sedastada, et komisjon leidis õigesti, et negatiivse omakapitali ja puhaskahjumiga ettevõtja puhul on eeldatavalt tegemist raskustes oleva ettevõtjaga suuniste punktis 11 määratletud kriteeriumide tähenduses.

142 Seoses andmetega, mida komisjon oleks hagejate väitel pidanud arvesse võtma, tuleb märkida, et Prantsusmaa ametiasutused teatasid komisjonile oma 27. aprilli ja 24. oktoobri 2006. aasta kuupäevi kandnud kirjades AFR ümberkorraldamise meetmete vastuvõtmisest. Nad rõhutasid oma 24. oktoobri 2006. aasta kirjas, et 2004. aasta käibelangus oli seotud sooviga lahkuda tehniliselt lihtsate vagunite tootmise turult ning et see tendents oli alates 2005. aastast julgustav, kuna 2005. aasta käive oli 45 miljonit eurot ja tellimusi saadi 2006. aasta lõpuks rohkem kui 70 miljoni euro suuruse summa eest.

143 Samas tuleb täheldada, et AFR käive 31. detsembri 2005. aasta seisuga ja talle 2006. aasta lõpuks esitatud tellimused on asjaolud, mis leidsid aset pärast vaidlusaluste laenude andmist 4. juulil 2005. Kohtupraktikas on selle kohta selgelt täpsustatud, et küsimus, kas meede on riigiabi ELTL artikli 107 lõike 1 tähenduses, tuleb lahendada meetme võtmise ajal kehtinud olukorda silmas pidades. Kui komisjon võtaks arvesse hilisemaid asjaolusid, annaks ta eelise liikmesriikidele, kes rikuvad oma kohustust teatada abist, mida nad kavatsevad anda, selle abi kavandamise staadiumis (vt eespool punktis 12 viidatud kohtuotsus Biria, punkt 120 ja seal viidatud kohtupraktika).

144 Lisaks ei saa abi saanud ettevõtja olukorra paranemine selle aasta jooksul, mil vaidlusalused meetmed võeti, mõjutada tema olukorrale abi andmise ajal antavat hinnangut, eelkõige kuna ei saa välistada, et kõnealused meetmed võisid seda arengut mõjutada (vt eespool punktis 12 viidatud kohtuotsus Biria, punktid 148 ja 170).

145 Komisjon ei teinud seega ilmset hindamisviga, jättes arvesse võtmata AFR käibe 31. detsembri 2005. aasta seisuga ning talle 2006. aasta lõpuks esitatud tellimused.

146 Mis puudutab alates 2004. aastast rakendatud AFR ümberkorraldusmeetmete positiivseid tulemusi, millele hagejad viitavad, nimelt AFR käibe suurenemist 2005. aasta esimesel poolaastal, tema kahjumi vähenemist ja ajavahemikul 4. märtsist 2004 kuni 30. juunini 2005 sõlmitud lepingute kogumahtu, siis tuleb tõdeda, et komisjon leidis vaidlustatud otsuses ja oma kirjades õigesti, et arvestades viidatud asjaolude tagasihoidlikku laadi ja seda, et need puudutavad suhteliselt lühikest ajavahemikku, ei muuda need eeldust, et negatiivse omakapitaliga ja alates aastast 2001 kahjumit kandnud AFR oli vaidlusaluste laenude andmisel ajal raskustes olev ettevõtja suuniste punktis 11 määratletud kriteeriumide kohaselt. Sama kehtib ka raudtee-maantee ühendveo arendamise perspektiivide puhul, millele viitas NPDC piirkond, kuna need perspektiivid olid riskantsed ja ebaselged. Kriteeriumid, millest piisab selle

tõendamiseks, et tegemist on raskustes oleva ettevõtjaga, on asjaomase ettevõtja kahjumi ja võlgade suurus (vt selle kohta seoses ühenduse suunistega 1999. aasta raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta (EÜT 1999, C 288, lk 2; ELT eriväljaanne 08/01, lk 322) Üldkohtu 15. juuni 2005. aasta otsus kohtuasjas T-349/03: Corsica Ferries France *vs.* komisjon, EKL 2005, lk II-2197, punkt 191, ja eespool punktis 12 viidatud kohtuotsus Biria, punkt 135).

147 Neil asjaoludel ei pidanud komisjon, kellel oli võimalik teha tema käsutuses olnud asjaolude põhjal otsus AFR kvalifitseerimise kohta raskustes olevaks ettevõtjaks, kohustama Prantsuse Vabariiki talle muud teavet esitama (vt selle kohta eespool punktis 45 viidatud Euroopa Kohtu 22. märtsi 2001. aasta otsus Prantsusmaa *vs.* komisjon, punkt 28).

148 Tagasi tuleb lükata ka NPDC piirkonna argument, mille kohaselt komisjon jättis arvesse võtmata toetuse, mille AFR sai ERF-lt novembris 2005. ERF toetuse andmine, mille otsustasid Prantsuse ametiasutused nõukogu 21. juuni 1999. aasta määrusest (EÜ) nr 1260/1999, millega nähakse ette üldsätted struktuurifondide kohta (EÜT L 161, lk 1; ELT eriväljaanne 14/01, lk 31), tulenevale pädevuse jaotamisele komisjoni ja liikmesriikide vahel, ei saa olla komisjonile siduv osas, mis puudutab niisuguse toetuse saanud ettevõtja kvalifitseerimist raskustes olevaks ettevõtjaks riigiabile kohaldatavate liidu õigusnormide kohaselt.

149 Seoses CAD argumendiga, mis rajaneb „Ühenduse suunistel raudtee-ettevõtjatele antava riigiabi kohta", tuleb märkida, et need ei ole käesolevas asjas kohaldatavad, kuna AFR ei vasta nõukogu 29. juuli 1991. aasta direktiivi 91/440/EMÜ ühenduse raudteede arendamise kohta (EÜT L 237, lk 25; ELT eriväljaanne 07/01, lk 341) artiklis 3 toodud raudtee-ettevõtja määratlusele.

150 Seoses CAD argumendiga, mis põhineb Prantsusmaa kohtupraktikal seoses raskustes oleva ettevõtja mõiste määratlusega, tuleb meenutada, et liidu õiguskorras mõistete määratlemisel ei lähtuta üldjuhul ühe või mitme liikmesriigi õiguskorrast, välja arvatud juhul, kui see on kõnealuses sättes sõnaselgelt ette nähtud (vt 22. mai 2003. aasta otsus kohtuasjas C-103/01: komisjon *vs.* Saksamaa, EKL 2003, lk I-5369, punkt 33 ja seal viidatud kohtupraktika). Samas ei sisaldu suunistes ühtegi viidet siseriiklikele õiguskordadele, välja arvatud seoses kõiki võlakohustusi hõlmava maksejõuetusmenetluse määratlusega, mis aga praegusel juhul ei ole asjakohane. Prantsusmaa kohtupraktikat ei pea seega arvestama selle asjaolu õiguspärasuse hindamisel, et komisjon kvalifitseeris vaidlusaluses otsuses AFR raskustes olevaks ettevõtjaks.

151 Lisaks ei ole ka NPDC piirkonna liigitamine struktuurifonde puudutava regulatsiooni kohaselt eesmärgile 2 vastavaks sihtalaks ajavahemikuks 2000–2006, millele viitab CAD, asjakohane fakt, mida komisjon oleks praeguse juhtumi asjaoludel pidanud arvesse võtma selle hindamisel, kas AFR oli raskustes olev ettevõtja. Fakt, et raskustes olev ettevõtja paikneb abistatavas piirkonnas, on asjaolu, mida komisjon peab suuniste kohaselt arvesse võtma, hinnates ümberkorraldusabi kokkusobivust ühisturuga. Siiski ei tähenda see, et seda asjaolu peaks arvestatama, analüüsides, kas asjaomase ettevõtja puhul on tegemist raskustes oleva ettevõtjaga.

152 Seoses NPDC piirkonna argumendiga, et rikutud on üldise grupierandi määrust, tuleb sedastada, et NPDC piirkond ei ütle, millist selle määruse sätet komisjon vaidlustatud otsuse vastuvõtmisel rikkus. Seega tuleb nimetatud etteheide tagasi lükata.

153 Kõigest eelnevast tuleneb, et komisjon ei teinud ilmset hindamisviga, kvalifitseerides AFR raskustes olevaks ettevõtjaks.

154 Seega tuleb tagasi lükata hagi T-267/08 neljanda väite teine osa, mis tuleneb hindamisveast seoses AFR kvalifitseerimisega raskustes olevaks ettevõtjaks, ja hagi T-279/08 kolmas väide, mis tuleneb hindamisveast seoses raskustes oleva ettevõtja mõistega.

7. *Hagi T-267/08 viies väide, mis tuleneb hindamisveast seoses väidetava eelisega, mille tagastatavad laenud AFR-le väidetavalt andsid*

a) Poolte argumendid

155 NPDC piirkond väidab, et abiga ELTL artikli 107 tähenduses on tegu ainult juhul, kui vaidlusaluste laenude saaja ei oleks sarnastel tingimustel saanud kreedititurult niisuguse intressimääraga laenu nagu see, mis tal tuli tasuda tagastatavatelt laenudelt. Samas jättis komisjon praegusel juhul tähelepanuta Prantsusmaa ametiasutuste esitatud asjaolud, mis tõendasid, et pangad ja kliendid usaldasid veel AFR-i talle tagastatavate laenude andmise hetkel, pidades silmas „teatavaid spetsialiseerunud finantseerimisasutuste pakutavaid tooteid", ilma et ta oleks seejuures teostanud krediidituru analüüsi. Seega ei tõendanud ta, et AFR-l ei oleks olnud võimalik saada turult vahendeid NPDC piirkonna või CAD antud laenule sarnase või lähedase intressimääraga. Niisiis ei tõendanud ta ka, et vaidlusalused laenud oleksid andnud AFR-le eelise.

156 NPDC piirkond rõhutab, et komisjon ei tõendanud seda, milles avaldus asjaolu, et hagejad ei käitunud praegusel juhul nagu erainvestorid. Vaidlusalused laenud anti AFR-le, arvestades seda, millised olid tema arengu- ja ümberkorraldamise väljavaated. See, et AFR-le anti krediiti ja garantiisid, näitab tema äripartnerite usaldust, ning

komisjon ei tõendanud, mille poolest see krediit ja need tagatised ei võimaldanud AFR-l minna turule oma raskuste ületamiseks.

157 Komisjon vaidlustab NPDC piirkonna argumentide põhjendatuse.

b) Üldkohtu hinnang

158 Et hinnata, kas riigi võetud meede on riigiabi, tuleb kindlaks teha, kas ettevõtja, kelle suhtes meede võeti, saab mingi majandusliku eelise, mida ta tavalistes turutingimustes ei saaks (Euroopa Kohtu 11. juuli 1996. aasta otsus kohtuasjas C-39/94: SFEI jt, EKL 1996, lk I-3547, punkt 60; eespool punktis 74 viidatud Üldkohtu otsus Westdeutsche Landesbank Girozentrale ja Land Nordrhein-Westfalen *vs.* komisjon, punkt 243, ning Üldkohtu 3. märtsi 2010. aasta otsus kohtuasjas T-163/05: Bundesverband deutscher Banken *vs.* komisjon, EKL 2010, lk II-387, punkt 35).

159 Selleks tuleb kohaldada vaidlustatud otsuses mainitud kriteeriumi, mis rajaneb abi saanud ettevõtja võimalustel saada vaidlusalused summad kapitaliturult sarnastel tingimustel. Iseäranis asjakohane on välja selgitada, kas eraõiguslik investor oleks sooritanud kõnealuse tehingu samadel tingimustel (eespool punktis 112 viidatud kohtuotsus Cityflyer Express *vs*. komisjon, punkt 51).

160 Praegusel juhul tuleb märkida, et komisjon tugines vaidlustatud otsuse punktis 28 tõdemusele, et AFR majanduslikku olukorda arvestades ei oleks ta saanud krediiditurult vahendeid nii soodsatel tingimustel, kui ta sai hagejatelt, kuna vaidlusalused laenud anti ilma mingi tagasimaksmise tagatiseta, samas kui kohaldatud intressimäära võis pidada samaks kui laenude puhul, „millel on harilikud tagatised". Samas

tuleneb teatava audiitorühingu poolt 2004. aasta oktoobris komisjoni jaoks läbi viidud finantsturgude praktika uuringust (vt eespool punktid 49 ja 53), mille tulemusel võeti vastu 2008. aasta teatis intressimäärade kohta, et olukorras, mille riskiaste on analoogne praeguse juhtumiga, nimelt kui tegemist on ettevõtjaga, kelle pakutavad tagatised on väikesed, suurendatakse baasmäära 1 000 baaspunkti võrra.

161 Lisaks jättis komisjon vaidlustatud otsuse punktides 29–32 kõrvale Prantsuse ametiasutuste argumendid, millegi sooviti tõendada, et AFR-l oli laenude andmise hetkel endiselt oma pankade ja klientide usaldus. Jooksevkonto arvelduskrediit on erinevalt vaidlusalusest kolme aasta peale antavast laenust tegelikult lühiajaline krediit ning seetõttu analüüsivad ka laenuandjad neid erinevaid krediidivorme riskiastme seisukohast erinevalt. Asjaolu, et äriühingule antakse lühiajalist krediiti, ei võimalda hinnata tema võimalusi saada pikaajalist laenu, mille tagasimaksmine sõltub võlgniku edasikestmise võimest. Lisaks olid AFR klientide ettemaksed tagatud sõltumatu finantsinstitutsiooni garantiiga, mis tähendab, et ei kliendid ega tarnijad ei võtnud riske seoses AFR majandusliku olukorraga ning seetõttu ei olnud neil mingit põhjust lasta enne ettemaksete ülekandmist teha sellist maksevõime analüüsi, nagu seda oleks teinud potentsiaalne laenuandja, kes kavatseb anda tagatiseta laenu.

162 Niisiis ilmneb vaidlustatud otsusest, et komisjon viis läbi, nii nagu ta pidigi, analüüsi, mille eesmärk oli kindlaks teha, et abisaaja ei oleks krediiditurult sarnastel tingimustel laenu saanud. Lisaks ei esitanud NPDC piirkond ühtegi tõendit, millest ilmneks, et selles analüüsis oli mõni ilmne hindamisviga.

163 Eelnevast tuleneb, et hagi T-267/08 viies väide tuleb põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

8. *Hagi T-267/08 kuues väide, mis käsitleb abi summaga seotud hindamisviga*

a) Hagi T-267/08 kuuenda väite esimene osa, mis käsitleb tagastatava abi summa kindlaksmääramata jätmist

Poolte argumendid

164 NPDC piirkond väidab, et kui komisjon teeb otsuse abi tagasinõudmiseks kohustamise kohta, siis ta peab kindlaks määrama tagasinõutava summa. Kohtupraktika möönab, et konkreetseid raskusi arvestades hindab komisjon abi suurust umbkaudu, kuid need asjaolud alluvad täies ulatuses Euroopa Kohtu kontrollile. Praegusel juhul eiras komisjon kõiki kohustusi, mis tal seoses abi summa kindlaksmääramisega on, kuna hinnang sellele summale puudub vaidlustatud otsuses täielikult.

165 Kui komisjonil oli tarvis täpsustusi seoses abi andmise ajal kehtinud intressimääraga, siis ta oleks pidanud pöörduma nende saamiseks Prantsusmaa ametiasutuste poole või tegema Prantsuse Vabariigile sellekohase korralduse. Komisjon aga ei viidanud mingitele erilistele raskustele seoses abi täpse väärtuse väljaselgitamisega. Niisugused raskused puudusid, kuna esiteks ei ole viieaastane ajavahemik liiga pikk selleks, et saada selgust välja abi andmise ajal juulis 2005 kehtinud intressimäärades, ning teiseks selleks, et uurida, kas turuväärtusest madalam intressimäär kujutas endast komisjoni jaoks ülemäärast raskust.

166 Komisjon taotleb käsitletava väiteosa tagasilükkamist.

Üldkohtu hinnang

167 Tuleb meenutada, et vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale ei nõua ükski liidu õiguse säte komisjonilt ühisturuga kokkusobimatuks tunnistatud abi tagastamist määrates tagastatava abi täpse suuruse fikseerimist. Tegelikult piisab sellest, kui komisjoni otsuses sisalduvad andmed, mis võimaldavad otsuse adressaadil iseseisvalt ja liigsete raskusteta see summa määratleda (vt eelkõige 12. oktoobri 2000. aasta otsus kohtuasjas C-480/98: Hispaania *vs*. komisjon, EKL 2000, lk I-8717, punkt 25; 12. mai 2005. aasta otsus kohtuasjas C-415/03: komisjon *vs.* Kreeka, EKL 2005, lk I-3875, punkt 39, ja 14. veebruari 2008. aasta otsus kohtuasjas C-419/06: komisjon *vs.* Kreeka, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punkt 44).

168 Praegusel juhul loeb vaidlustatud otsus selle punktis 58 tagastatavast laenust koosnevaks riigiabiks erinevuse, mis on intressimäära vahel, mida tuleb tegelikult maksta laenu eest, ja intressimäära vahel, mida oleks pidanud makstama, kui oleks kohaldatud laenu andmise ajal kehtinud viitemäära, mida oleks suurendatud 800 baaspunkti võrra.

169 Need asjaolud võimaldavad Prantsuse Vabariigil endal komisjoni konkurentsi peadirektoraadi veebisaidil oleva viitemäärade ajaloo põhjal ilma eriliste raskusteta kindlaks teha, milline on ühisturuga kokkusobimatuks tunnistatud abisumma.

170 Sellest järeldub, et käsitletava väite esimene osa tuleb põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

b) Hagi T-267/08 kuuenda väite teine osa, mis käsitleb riskipreemiale antud ebaõiglast hinnangut

Poolte argumendid

171 NPDC piirkond väidab, et komisjon tegi ilmse hindamisvea osas, mis puudutab selle intressimäära väljaarvutamist, mida AFR oleks võinud krediiditurul saada ning mis algses otsuses on hinnatud abi andmise ajal kehtinud ja 800 baaspunkti võrra suurendatud viitemäära suuruseks.

172 NPDC piirkond möönab, et 1997. aasta teatis viitemäärade kohta näeb ette, et viitemäär on miinimumintress, mida võidakse erilist riski hõlmavates olukordades tõsta, kuid ta leiab, et komisjon pole esitanud asjaolusid, mis põhjendaks seda, et praegusel juhul suurendati viitemäära, mida võib „suurendada 400 baaspunkti võrra või rohkemgi", kahekordseks võrreldes viidatud tekstis märgitud summaga.

173 Ta vaidlustab komisjoni poolt algses otsuses tehtud viite komisjoni 24. jaanuari 2007. aasta otsusele 2007/492/EÜ, mis käsitleb Saksamaa poolt Biria kontsernile antud riigiabi C 38/2005 (ex NN 52/2004) (ELT L 183, lk 27), mille eesmärk oli õigustada intressimäära suurendamist 800 baaspunkti võrra. Erinevalt sellest, mida väidab komisjon, ei olnud asjaomased olukorrad sarnased. Biria asjas kujutas abi endast rohkem kui 2 miljoni euro suurust passiivset osalust kuni 2010. aasta lõpuni, s.o pikaajalist osalust, samas kui käesolevates asjades on vaidluse all 2 miljoni euro suurune tagastatav laen, mille riskid on jagatud kahe eraldiseisva üksuse vahel ning mis on lisaks antud kolmeks aastaks, s.o lühikese tähtajaga, lähtuvalt 1997. aasta teatises

viitemäärade kohta toodud määratlusest, mille kohaselt keskmise ja pika tähtajaga laenudena mõistetakse viie- kuni kümneaastase tähtajaga laene. Lisaks loeti Biria asjas asjaomast ettevõtjat keerulises olukorras olevaks, kuna ta oli äsja vastu võtnud tervendamiskava, samas kui AFR, olles kaugel niisuguse kava vastuvõtmisest, oli vastu võtnud ja ellu viinud taaskäivitamiskava.

174 NPDC piirkond leiab, et komisjon ei saa selle intressimäära kindlaksmääramisel, mida ettevõtja oleks võinud krediiditurult saada, tugineda ainult ühele eraldiseisvale otsusele, mille aluseks olevad faktilised asjaolud lisaks erinevad AFR olukorda iseloomustavatest faktilistest asjaoludest. Niisugune teguviis kahjustab ootuspärasust ja õiguskindlust. Ta muudab komisjonipoolse otsuse tegemise selles valdkonnas meelevaldseks. Täpse raamistiku puudumisel võib komisjon rikkuda hindamisõigust, mis talle on antud viitemäärade suurendamise summa kindlaksmääramisel, kohaldades viitemäära nii palju, et abisumma ei jää enam vähese tähtsuse reegli kohaldamisalasse.

175 NPDC piirkonna väitel tunnistas komisjon seda, et viite- ja diskontomäärade arvutamise meetodis esines puudusi, ka ise oma 2008. aasta teatises viitemäärade kohta, mis tunnistas kehtetuks ja asendas 1997. aasta teatise viitemäärade kohta.

176 Teisalt lisas NPDC piirkond vastuses Üldkohtu esitatud kirjalikule küsimusele, et ta vaidlustab vaidlustatud otsuses kasutatud uue arvutusmeetodi ja seda põhjusel, et komisjon ei täpsustanud, kas arvutamise aluseks oli Euribori üheaastane intressimäär, rahaturu kolmekuune intressimäär või mõni muu alus.

177 Komisjon vaidlustab NPDC piirkonna argumentide põhjendatuse.

Üldkohtu hinnang

178 Tuleb märkida, et kui eespool punktis 176 esitatud argument välja arvata, siis puudutab NPDC piirkonna argumentatsioon käsitletava väite teises osas komisjoni poolt algses otsuses, mitte vaidlustatud otsuses kasutatud arvutusmeetodit. NPDC piirkond ei sõnastanud seda argumenti ümber, kui ta kohandas oma nõudeid ja väiteid algse otsuse tagasivõtmise ja vaidlustatud otsuse vastuvõtmise järel.

179 Samas erineb riskipreemia arvutamismeetod, mida komisjon kasutas vaidlustatud otsuses, algses otsuses kasutatust. Nagu on tõdetud eespool punktides 49–55, rajaneb see meetod erinevalt algsest otsusest eelkõige finantsturgude praktika analüüsi poolest osas, mis puudutab riskipreemiaid olukorras, kus ettevõtja maksevõime ja pakutud tagatistega seotud riskid kumuleeruvad.

180 NPDC piirkond märgib vastuseks Üldkohtu kirjalikule küsimusele, et ta jääb käesoleva väite teise osa juurde „ulatuses, milles komisjon ei põhjenda veenvalt selle arvutusmeetodi põhjendatust, mida ta kasutab abi koostisosade hindamisel".

181 Tuleb tõdeda, et NPDC piirkonna argumentatsioon langeb kokku sisulist põhjendatust ja hinnanguid puudutavate küsimustega. Vastavalt eespool punktis 45 viidatud

kohtupraktikale kujutab põhjendamiskohustus endast olulist menetlusnõuet, mida tuleb eristada põhjenduste põhjendatusest, mis puudutab vaidlusaluse akti sisulist õiguspärasust. Samas tuleb märkida, et see, et põhjendused on piisavad, tuvastati juba hagi T-267/08 esimese väite ja hagi T-279/08 teise väite analüüsi raames.

182 Seoses eespool punktis 176 esitatud NPDC piirkonna argumendiga, mille kohaselt vaidlustatud otsuses ei ole täpsustatud, mis on arvutuse aluseks, tuleb nentida, et arvutuse alus, s.o kohaldatav viitemäär on selgelt ja täpselt kirjas 1997. aastal Euroopa Ühenduste Teatajas ja 2008. aastal Euroopa Liidu Teatajas avaldatud teatises intressimäärade kohta, millele on viidatud vaidlustatud otsuses. 1997. aasta teatis intressimäärade kohta, mis oli kohaldatav laenude andmise kuupäeval ning mis kehtis 1. juulini 2008, täpsustab, et viitemäär loetakse võrdseks eelnenud septembris, oktoobris ja novembris registreeritud soovituslike intressimäärade keskmisega, et seda kohandatakse aasta jooksul uuesti, kui see erineb enam kui 15% võrra soovituslike intressimäärade keskmisest viimase kolme kuu jooksul, mille kohta on andmed, ning et Prantsusmaa jaoks on viitemäär määratletud kui pankadevaheliste vahetustehingute intressimäär viie aasta lõikes, mida on suurendatud 0,75 punkti (75 baaspunkti) võrra. Alates 1. juulist 2008 kehtiv 2008. aasta teatis viitemäärade kohta täpsustab, et baasintressi aluseks on ühe aasta IBOR ning määrab täpselt kindlaks selle määra ajakohastamise viisi. Viitemäärade ajalugu, mis on – nagu meenutatud eespool punktis 168 – kättesaadav komisjoni konkurentsi peadirektoraadi veebisaidil, võimaldab hõlpsasti kindlaks teha, milline on antud juhul kohaldatav intressimäär. Käesolev väide tuleb seega põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

183 Seega tuleb käesoleva väite teine osa tagasi lükata.

184 Järelikult tuleb tervikuna tagasi lükata ka hagi T-267/08 kuues väide, mille kohaselt ei ole kindlaks tehtud tagasinõudmisele kuuluva abi summat.

9. *Hagi T-267/08 seitsmes väide, mille kohaselt on rikutud kaitseõigusi kohtumenetluses ning on kuritarvitatud võimu*

a) Poolte argumendid

185 NPDC piirkond väidab, et komisjon kasutas vaidlustatud otsuse vastuvõtmist ära selleks, et tugevdada oma analüüsi, esitada varjatult uusi asjaolusid ja vastata niiviisi tema poolt kohtumenetluses esitatud märkustele. Lisades vaidlustatud otsuses uusi asjaolusid seoses AFR kavandatud saneerimismeetmetega ning täiendades abisumma arvutamise meetodit, soovis komisjon muuta NPDC piirkonna esitatud hagi ainetuks, rikkudes seeläbi kaitseõigusi ja kuritarvitades võimu.

186 Komisjon palub käesoleva väite tagasi lükata.

b) Üldkohtu hinnang

187 NPDC piirkonna väitel soovis komisjon vaidlustatud otsusesse uusi asjaolusid lisades, mille eesmärk oli vastata NPDC piirkonna kirjadele, muuta tema esitatud hagi ainetuks, mis kujutab endast kaitseõiguste rikkumist võistlevas menetluses ja võimu kuritarvitamist.

188 Sissejuhatuseks tuleb analüüsida seda, kas algse otsuse tagasivõtmine komisjoni poolt oli õiguspärane.

189 Selles osas tuleb meenutada adressaatidele subjektiivseid õigusi või muid eeliseid andvate haldusaktide tagasivõtmisega seotud kohtupraktikat. Euroopa Kohus on tunnustanud liidu institutsioonide õigust võtta tagasi otsuse adressaadile teatava soodustuse andnud otsus selle ebaseaduslikkuse tõttu, kui seejuures austatakse õiguspärase ootuse kaitset ja õiguskindluse põhimõtet (vt Euroopa Kohtu 24. jaanuari 2002. aasta otsus kohtuasjas C-500/99 P: Conserve Italia *vs.* komisjon, EKL 2002, lk I-867, punkt 90 ja seal viidatud kohtupraktika) ja tingimusel, et tagasivõtmine toimub mõistliku tähtaja jooksul (Üldkohtu 12. septembri 2007. aasta otsus kohtuasjas T-25/04: González y Díez *vs.* komisjon, EKL 2007, lk II-3121, punkt 97).

190 Seda enam on liidu institutsioonidel ebaseadusliku akti tagasivõtmise õigus juhul, kui tegemist on ebaseadusliku aktiga, mis ei ole õigustloov akt, ja vaidlustatud otsus on just nimelt selline akt. Kaalutlused, mis on seotud õiguspärase ootuse kaitse ja otsuse adressaadi omandatud õigustega seotud, ei takista praegusel juhul tagasivõtmist (vt selle kohta Üldkohtu 10. juuli 1997. aasta otsus kohtuasjas T-227/95: AssiDomän Kraft Products jt *vs.* komisjon, EKL 1997, lk II-1185, punkt 41). Lisaks tuleb välja tuua, et komisjon põhjendas tagasivõtmist õiguslikult piisavalt vaidlustatud otsuse punktides 8–12.

191 Komisjon oli niisiis õigustatud vaidlustatud otsust tagasi võtma.

192 Seoses uute asjaolude lisamisega vaidlustatud otsusesse tuleb märkida, et mis puudutab AFR võetud saneerimismeetmeid, siis komisjon soovis uute asjaolude lisamisega vastata hagejate poolt võistlevas menetluses esitatud argumentidele üksikasjalikumalt

kui algses otsuses. See hagejate endi esitatud argumentide arvessevõtmine ei kujuta endast kaitseõiguste rikkumist võistlevas menetluses.

193 Mis puudutab uut põhjendust seoses riskipreemia arvutusmeetodiga, siis tuleb sedastada, et selle üle ei toimunud võistlevat vaidlust algset otsust käsitlenud kohtumenetluses. Võistlev vaidlus toimus selle üle Üldkohtus seevastu siis, kui hagejaid kutsuti üles esitama oma märkusi vaidlustatud otsuse kohta. Muu hulgas võimaldas see vaidlus ühel kahest hagejast, CAD-l, tõstatada väite uue põhjenduse seaduslikkuse kohta, mida analüüsiti eespool punktides 49–55. Seega austati Üldkohtus võistlevuse põhimõtet.

194 Sellest järeldub, et etteheide, mille kohaselt võistlevas menetluses rikuti kaitseõigusi, tuleb põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

195 NPDC piirkond väidab ka, et uute asjaolude lisamine vaidlustatud otsusesse muudab hagi ainetuks ja kujutab endast võimu kuritarvitamist.

196 Kohtupraktika kohaselt viitab võimu kuritarvitamise mõiste asjaolule, et haldusasutus on kasutanud oma pädevust muul eesmärgil kui sellel, milleks see on talle antud (Euroopa Kohtu 13. novembri 1990. aasta otsus kohtuasjas C-331/88: Fedesa jt, EKL 1990, lk I-4023, punkt 24, ja 10. mai 2005. aasta otsus kohtuasjas C-400/99: Itaalia *vs.* komisjon, EKL 2005, lk I-3657, punkt 38). Otsus on tehtud võimu kuritarvitades vaid siis, kui objektiivsetest, asjakohastest ja piisavatest tõenditest lähtudes on otsus vastu võetud just niisugusel eesmärgil (vt Üldkohtu 9. septembri 2010. aasta

otsus kohtuasjas T-387/08: Evropaïki Dynamiki *vs.* komisjon, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punkt 159 ja seal viidatud kohtupraktika).

197 Praeguses asjas ei ole NPDC piirkond esitanud ühtegi argumenti, mis tõendaks, et komisjon kasutas oma tagasivõtmise ja uue otsuse vastuvõtmise õigust mingil muul eesmärgil kui algse otsusega seotud ebaseaduslikkuse parandamine ja riigiabi olemasolu ja selle ühisturuga kokkusobivuse üle otsustamine.

198 Seega tuleb võimu kuritarvitamisel rajanev väide tagasi lükata.

199 Sellest järeldub, et käesolev väide tuleb tervikuna tagasi lükata.

200 Kõigest eelnevast tuleneb, et käsitluse all olevad hagid tuleb põhjendamatuse tõttu rahuldamata jätta.

Kohtukulud

201 Vastavalt kodukorra artikli 87 lõikele 2 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud, kuid sama artikli lõike 3 esimese lõigu kohaselt võib Üldkohus otsustada kulude jaotuse või jätta kummagi poole kohtukulud tema enda kanda, kui on tegemist eriliste põhjustega.

202 Praegusel juhul tuleb märkida, et komisjon ei ole nõudnud kohtukulude väljamõistmist hagejatelt.

203 Lisaks tuleb nentida, et komisjon möönis, et algne otsus, mille vastu käesolevad hagid esitati, oli ebaseaduslik, kuna see oli ebapiisavalt põhjendatud, ning võttis selle sel põhjusel tagasi.

204 Neil asjaoludel tuleb asuda seisukohale, et kõik kohtukulud tuleb jätta komisjoni kanda, välja arvatud kulud, mis hagejatel tekkisid pärast seda, kui nad said teada algse otsuse tagasivõtmisest: need kulud kannavad hagejad ise.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (kaheksas koda)

otsustab:

1. Vajadus otsustada komisjoni 2. aprilli 2008. aasta otsuse K(2008) 1089 (lõplik) riigiabi C 38/2007 (ex NN 45/2007) kohta, mida Prantsusmaa andis Arbel Fauvet Rail SA-le, peale esitatud tühistamistaotluste üle on ära langenud.

2. Jätta hagid rahuldamata.

3. Mõista kohtukulud välja komisjonilt, välja arvatud kohtukulud, mis Région Nord-Pas-de-Calais'l ja Communauté d'agglomération du Douaisis'il tekkisid pärast seda, kui neile teatati komisjoni 23. juuni 2010. aasta otsusest K (2010)4112 (lõplik) riigiabi C 38/2007 (ex NN 45/2007) kohta, mida Prantsusmaa andis Arbel Fauvet Railile, millega võeti tagasi otsus K(2008) 1089 (lõplik).

Truchot Martins Ribeiro Kanninen

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 12. mail 2011 Luxembourgis.

Allkirjad

Sisukord

Vaidluse taust ..... II - 2007

Kohtumenetlus ja selle toimumise ajal asetleidnud muudatused ..... II - 2009

Poolte nõuded ..... II -2011

Õiguslik käsitlus ..... II -2012

A – Algse otsuse tagasivõtmise ja selle vaidlustatud otsusega asendamise menetluslikud tagajärjed ..... II - 2012

B – Nõue tühistada vaidlustatud otsus ..... II - 2013

1. Hagi T-279/08 viienda väite vastuvõetavus ..... II - 2014

a) Poolte argumendid ..... II - 2014

b) Üldkohtu hinnang ..... II - 2015

2. Hagi T-267/08 esimene väide ja hagi T-279/08 teine väide, mille kohaselt on rikutud põhjendamiskohustust ..... II - 2017

a) Poolte argumendid ..... II - 2017

b) Üldkohtu hinnang ..... II - 2018

Hagi T-267/08 esimene väide ..... II - 2020

Hagi T-279/08 teine väide ..... II - 2020

– Esimene osa, mis puudutab põhjenduse ebapiisavust seoses abisumma väljaarvutamise meetodiga ..... II - 2021

– Esimese väite teine osa, mis käsitleb AFR-le antud laenu „terviku ja ühtsena uurimisest" tingitud põhjendamisveast ..... II - 2024

3. Hagi T-267/08 teine väide, mille kohaselt on rikutud kaitseõigusi ja võrdse kohtlemise, võrdsuse, hea halduse, liikmesriikide konstitutsioonilise identiteedi ja õiguspärase ootuse põhimõtteid, ning hagi T-279/08 esimene väide, mille kohaselt on rikutud kaitseõigusi ja võistlevuse põhimõtet ..... II - 2026

a) Poolte argumendid ..... II - 2026

b) Üldkohtu hinnang ..... II - 2028

4. Hagi T-267/08 kolmas väide, mille kohaselt on tehtud ilmne hindamisviga, mis seisneb abi andja õigusliku eripära arvesse võtmata jätmises ..... II - 2036

a) Poolte argumendid ..... II - 2036

b) Üldkohtu hinnang ..... II - 2037

5. Hagi T-267/08 neljanda väite esimene osa, mis tuleneb ressursside päritolu osas tehtud hindamiseveast, ning hagi T-279/08 neljas väide, mis tuleneb riigiabi mõiste osas tehtud hindamisveast ..... II - 2038

a) Poolte argumendid ..... II - 2038

b) Üldkohtu hinnang ..... II - 2039

6. Hagi T-267/08 neljanda väite teine osa, mis tuleneb veast seoses AFR kvalifitseerimisega raskustes olevaks ettevõtjaks, ja hagi T-279/08 kolmas väide, mis tuleneb hindamisveast seoses raskustes oleva ettevõtja mõistega ..... II - 2042

a) Poolte argumendid ..... II - 2042

b) Üldkohtu hinnang ..... II - 2046

7. Hagi T-267/08 viies väide, mis tuleneb hindamisveast seoses väidetava eelisega, mille tagastatavad laenud AFR-le väidetavalt andsid ..... II - 2054

a) Poolte argumendid ..... II - 2054

b) Üldkohtu hinnang ..... II - 2055

8. Hagi T-267/08 kuues väide, mis käsitleb abi summaga seotud hindamisviga .. II - 2057

a) Hagi T-267/08 kuuenda väite esimene osa, mis käsitleb tagastatava abi summa kindlaksmääramata jätmist ..... II - 2057

Poolte argumendid ..... II - 2057

Üldkohtu hinnang ..... II - 2058

b) Hagi T-267/08 kuuenda väite teine osa, mis käsitleb riskipreemiale antud ebaõiglast hinnangut ..... II - 2059

Poolte argumendid ..... II - 2059

Üldkohtu hinnang ..... II - 2061

9. Hagi T-267/08 seitsmes väide, mille kohaselt on rikutud kaitseõigusi kohtumenetluses ning on kuritarvitatud võimu ..... II - 2063

a) Poolte argumendid ..... II - 2063

b) Üldkohtu hinnang ..... II - 2063

Kohtukulud ..... II - 2066